

Ewangelia według świętego Pawła

dodane: 2021-04-24

Fragmenty z listów św. Pawła, a także jego mów w Dziejach Apostolskich, opisujące ziemskie życie Jezusa, oraz nawiązania Pawła do nauk Jezusa znanych z Czterech Ewangelii.

(wersja na maj 2023 r.)

Spis treści

Wstęp

Informacje o życiu Jezusa

Mowy Pawła w Dziejach Apostolskich odnoszące się do życia Jezusa

Agrafa

Aluzje do słów i nauk Jezusa w listach Pawła

Wstęp: Święty Paweł jest, obok samego Jezusa, jedną z najistotniejszych postaci we wczesnym chrześcijaństwie. Gorliwy faryzeusz i dawny prześladowca chrześcijan, który po swym nawróceniu stał się Apostołem Narodów. Przemierzył on tysiące kilometrów głosząc Ewangelię -Dobłą Nowinę o Chrystusie tym, którzy jej nie znali, także poganom. Podczas swoich podróży Paweł założył liczne gminy chrześcijańskie, pozyskał wielu uczniów, ale również i wielu przeciwników, nieraz doświadczał trudności i prześladowań. Listy Pawła, które wysyłał on do poszczególnych gmin oraz uczniów, zazwyczaj w reakcji na jakieś konkretne problemy, stanowią, obok Czterech Ewangelii i Dziejów Apostolskich, istotną składową Nowego Testamentu. W listach owych Paweł daje praktyczną wykładnię nauk Chrystusa zawartych w Czterech Ewangeliach, jak należy rozumieć przesłanie chrześcijańskie, oraz jak powinien postępować chrześcijanin w życiu codziennym.

Paweł samemu nigdy nie napisał księgi, w której zawarłby pełną biografię Jezusa, czy syntetyczny wykład Jego nauk -nawet gdyby planował takie dzieło, zapewne nigdy nie miał na to czasu. Takie dzieło napisał jego współpracownik i towarzysz podróży, św. Łukasz -to on jest najprawdopodobniej owym anonimowym bratem, o którym Paweł pisze, że **przez same Kościoły został on ustanowiony towarzyszem naszej podróży** oraz że **którego sława w Ewangelii rozchodzi się po wszystkich Kościołach** (2 Kor 8,19.18, kolejność odwrócona). Nie znaczy to jednak, że nie można odtworzyć Ewangelii według świętego Pawła. „Według”, bo jak sam Paweł napisał, istnieje tylko Ewangelia Chrystusowa, **innej jednak Ewangelii nie ma, [...] gdybyśmy nawet my lub anioł z nieba głosił wam Ewangelię różną od tej, którą wam głosiliśmy - niech będzie przeklęty** (Ga 1,7-8). Tak więc czy to ja, czy inni, tak nauczamy i tak wyście uwierzyli. (1 Kor 15, 11). Istnieje tylko jedna, jak to opisał święty Marek **Ewangelia o Jezusie Chrystusie, Synu Bożym** (Mk 1,1), jednak przez różnych ludzi wykładana na różne sposoby. Toteż w tytułach Czterech Ewangelii, znajduje się słowo „według”: Ewangelia według św. Mateusza, według św. Marka, według św. Łukasza, według św. Jana, choć dla wygody, często się to „według” w potocznym użyciu pomija.

Choć nie jako osobna księga, to jednak jak najbardziej istnieje również Ewangelia według św. Pawła, i można ją zrekonstruować, na podstawie źródeł opisujących naukę Pawła. Źródła te są dwa, jedno stanowią jego listy, drugie zaś to jego mowy spisane w Dziejach Apostolskich, w księdze, w której Łukasz zawarł biografię Pawła, aż do roku 62, kiedy Paweł oczekiwał na proces przed cesarzem Neronem w Rzymie. Tradycja przypisała Pawłowi autorstwo 13 listów: do Rzymian, 1 i 2 do Koryntian, do Galatów, do Efezjan, do Filipian, do Kolosan, 1 i 2 do Tesaloniczan, 1 i 2 do Tymoteusza, do Tytusa, oraz do Filemona (sigla biblijne: Rz, 1 Kor, 2 Kor, Gal, Ef, Flp, Kol, 1 Tes, 2 Tes, 1 Tm, 2 Tm, Tt, Flm, przypisywano Pawłowi również autorstwo listu do Hebrajczyków, dziś jednak już powszechnie się to przekonanie odrzuca). Spośród nich dzisiaj autentyczność siedmiu (Rz, 1 i 2 Kor, Gal, Flp, 1 Tes, Flm) jest uznawana powszechnie, nawet przez liberalną, racjonalistyczną krytykę. Co do trzech (Ef, Kol, 2 Tes) liberalna krytyka jest cokolwiek podzielona, natomiast szczególnie ostrym przedmiotem jej ataku stały się tzw. Listy Pasterskie (1 i 2 Tm, Tt) - większość racjonalistów odrzuca Pawłowe autorstwo tychże. Listy te na tle pozostałych wyróżniają się nieco innym stylem i słownictwem, jednak, jak się okazuje, nie jest to argument rozstrzygający. Podobne różnice można znaleźć i pośród tych listów Pawła uznawanych powszechnie za autentyczne, a także wśród innych utworów bezsprzecznie jednego autora (np. Szekspira, a teorie o tym, iż niektóre przypisywane mu sztuki wyszły spod pióra innych autorów, są dzisiaj powszechnie zarzucone w nauce). Więcej na ten temat w moim artykule *Autentyczność listów św. Pawła -polemika z Bartem D. Ehrmanem*, [link](#) oraz w artykule Jana Lewandowskiego *Czy Listy Pasterskie to fałszerstwo?*, [link](#). Starożytna tradycja praktycznie jednomyślnie przypisywała Pawłowi autorstwo wszystkich 13 listów. Podana wyżej kolejność, w jakiej tradycyjnie umieszcza się w Nowym Testamencie listy Pawła (od największego do najmniejszego, podobnie jak sury w Koranie), nie stanowi jednak kolejności chronologicznej, w jakiej zostały napisane. Zazwyczaj za najwcześniejsze uważa się

listy do Tesaloniczan, później do Galatów, do Koryntian oraz do Rzymian (napisane w latach 50-tych I wieku). Pozostałe zwykle uważa się za napisane w czasie uwięzienia Pawła w Rzymie, w latach 60-tych, jednak dokładna chronologia i kolejność listów Pawła jest wciąż przedmiotem dyskusji.

Jeśli chodzi o drugie źródło, mowy Pawła w Dziejach Apostolskich, Łukasz zamieszcza ich kilka, wygłoszonych w różnych okolicznościach. Szczególnie interesować nas będą jednak dwie: mianowicie mowa Pawła w synagodze w Antiochii Pizydyjskiej (Dz 13,13-42), oraz mowa na Aeropagu w Atenach (Dz 17,16-34). Są to dwie sztandarowe mowy kerygmaticzne (kerygmat uroczyste głoszenia orędzia o Zbawieniu) Pawła, jedna skierowana do Żydów, druga do pogan, przy czym szczególnie ta pierwsza zawiera pewną ilość szczegółów o życiu Jezusa. Pozostałe mowy Pawła w Dziejach w zasadzie niemal się nie odnoszą do życia Jezusa przed Wniebowstąpieniem, są to zazwyczaj albo mowy pożegnalne (do Efezjan, Dz 20,17-35), albo obrończe przed różnymi sędziami. Należy pamiętać, że autorem Dziejów jest tak naprawdę Łukasz, i pytanie o to, w jakim stopniu mowy w Dziejach stanowią odzwierciedlenie rzeczywistych mów, pozostaje otwarte. Starożytni autorzy bardzo często ubogacali swoje relacje w mowy postaci, których czyny opisywali, często nawet fikcyjne (co było powszechnie znaną praktyką), na zasadzie nie co dokładnie dana postać w danej chwili wypowiedziała, lecz co mogła (lub powinna była) powiedzieć, często wkładając w usta swych bohaterów, swoje własne poglądy. Można jednak przypuszczać, że Łukasz, towarzysząc Pawła, dość wiernie przytoczył jego wypowiedzi, podając wzorcowe przykłady tego, w jaki sposób Paweł głosił naukę tak pośród Żydów, jak i pogan. Niemniej jednak w niniejszej rekonstrukcji, mowy w Dziejach należy postawić na drugim miejscu, po bezpośrednich słowach Pawła w jego listach.

Ową rekonstrukcję Ewangelii według Pawła podzieliłem na kilka sekcji. Najpierw przedstawię informacje o życiu Jezusa, jakie można zebrać z rozproszonych wzmianek w listach i mowach Pawła. Ponieważ listy były pisane z konkretnych powodów, jako odpowiedź na konkretne problemy, to wzmianki o zdarzeniach z życia Jezusa mają w nich charakter niemal wyłącznie akcydentalny, są wplecione przypadkowo w tok wypowiedzi Pawła na jakiś temat, i tylko parę razy Paweł przytacza jakiś dłuższy epizod. Niemniej jednak wzmianek jest tyle, że wystarczają one na zarysowanie podstawowego szkicu biografii Jezusa, informacji jest o wiele więcej niż u autorów niechrześcijańskich. Można się z nich dowiedzieć, że Jezus był Synem Bożym, ale również i ziemskim potomkiem Dawida, człowiekiem jak i inni, miał Matkę, krewnych, uczniów, głosił Ewangelię, ustanowił nowe Prawo dla nowego Ludu Bożego, z którym zawarł Nowe Przymierze potwierdzone własną krwią: został wydany przez zawiść Żydów, oraz ukrzyżowany z wyroku Piłata, pogrzebany zmartwychwstał dnia trzeciego, wniebowstał, siedzi po prawicy Boga, i kiedyś przyjdzie sądzić ludzkość. Swoją drogą, pewną ciekawostką jest, że za wyjątkiem zmartwychwstania, Paweł nigdy nie odnosi się do cudów, jakie Jezus czynił podczas swojej działalności, cudów, których świadkiem Paweł nie był, i które dla niego, jako dla rabina, nie były tak naprawdę same w sobie istotne.

Kolejną sekcję stanowią owe dwie mowy Pawła z Dziejów Apostolskich, w synagodze w Antiochii Pizydyjskiej, oraz na Aeropagu, które warto tutaj przytoczyć, z opisanych wyżej względów.

Dalsze sekcje odnoszą się już do nawiązań do nauczania Jezusa w nauczaniu Pawła. Najpierw jedna, króciutka sekcja poświęcona jest tzw. agrafoi, czyli wypowiedziom Jezusa, które nie zanotowano w żadnej z Czterech Ewangelii, a które przytacza Paweł. Kolejna, największa sekcja, to porównanie nauk Pawła i nauk Jezusa, czyli owe wszystkie nawiązania i aluzje, jakie można znaleźć w listach Pawła do nauk Jezusa zapisanych w Czterech Ewangeliach. Przy czym nie twierdzę wcale, że jest to kompletna lista wszelkich nawiązań, jakie zapewne można znaleźć. Nawiązania Pawła do nauk Jezusa mają różny charakter. W kilku miejscach (1 Kor 7,10;9,14;11,23;2 Kor 12,9; Dz 20,35) Paweł bezpośrednio powołuje się na nauki Jezusa. O wiele jednak częściej nawiązania te mają formę aluzji, podjęcia dokładnie tego samego tematu, jaki podejmował Jezus, lub też posłużenia się tymi samymi lub podobnymi obrazami w celu wyrażenia jakiejś prawdy. Czasem te obrazy różnią się drobnymi szczegółami od oryginalnych nauk Jezusa, choć wyrażają tę samą prawdę (oliwka w Rz 11,24 vs krzew winny w J 15,1-6), czasem ten sam obraz jest wykorzystywany do wyrażenia nawet i przeciwnych treści (kwas zakwaszający całe ciasto jest w 1 Kor 5,6 i Ga 5,9 przestroga przed tym, że nawet niewielka tolerancja dla grzechu prowadzi nieuchronnie do całkowitego zepsucia, natomiast w Mt 13,33 i Łk 13,20-21 jest dla Jezusa obrazem nieuchronnego rozwoju Królestwa Bożego, w obu przypadkach podkreślona jest nieuchronność jakiegoś procesu). Jest to po prostu cecha ustnego głoszenia przekazu Ewangelii, jaki dominował na tym wczesnym etapie. Nawet jeśli zaczęto już tworzyć teksty spisujące nauki Jezusa -to jednak słowa Apostołów, barwnie głoszących naukę o Zbawieniu, stanowiły autorytet najwyższy.

W poszczególnych sekcjach, poza kilkoma istotnymi wyjątkami, przyjąłem tradycyjną kolejność, w jakiej umieszcza się listy Pawła w Biblii, na końcu ewentualnie umieszczając fragmenty z Dziejów Apostolskich. Kolejność ta jest zachowana również w sekcji porównującej nauki Pawła i Jezusa, gdzie najpierw mamy fragmenty nauk Pawła, później stosowne fragmenty Czterech Ewangelii. Nauki poszerzowane są w kolejności, w jakiej występują w listach (czyli najpierw Rz, później 1 Kor itd.), tak jeśli chodzi o same listy, oraz stosowane wzmianki w poszczególnych listach.

W opracowaniu tym teksty z listów św. Pawła zaznaczam kolorem **brązowym**, teksty z Dziejów Apostolskich kolorem **jasnofioletowym**, tekst Ewangelii według Mateusza zaznaczam kolorem **niebieskim**, tekst Ewangelii według Marka kolorem **zielonym**, tekst Ewangelii według Łukasza kolorem **czerwonym**, Ewangelii według Jana kolorem **fioletowym**. Wszystkie teksty biblijne przedstawiam za tłumaczeniem [Biblii Tysiąclecia](#).

Podsumowując, jasne jest że twierdzenia, jakoby Paweł głosił jakieś abstrakcyjne nauki o jakimś mitycznym Chrystusie, oderwane od prawdziwego człowieka Jezusa, nie mają racji bytu. Z tego typu poglądami kiedyś polemizował Jan Lewandowski w artykule *Czy św. Paweł nie interesował się ziemskim okresem życia i nauczania Jezusa?* ([link](#)), podając listę nawiązań Pawła do wydarzeń z życia Jezusa, oraz aluzji do nauk Jezusa w listach Pawła. W tym zaś opracowaniu te wyliczenia zostały znacznie poszerzone. Widzimy wyraźnie, że nauki Pawła, nie są tak naprawdę jego oryginalnymi koncepcjami, lecz wprost wynikają z jedynej Ewangelii

Chrystusowej, tej samej, jaką głoszą wszyscy Apostołowie i Ewangelisci.

Informacje o życiu Jezusa

Jezus Chrystus, Bóg-człowiek, stał się podobny do ludzi, uznany za człowieka

(Flp 2): 6 On, istniejąc w postaci Bożej, nie skorzystał ze sposobności, aby na równi być z Bogiem, 7 lecz ogołocił samego siebie, przyjąwszy postać sługi, stawszy się podobnym do ludzi. A w zewnętrznym przejawie, uznany za człowieka, 8 uniżył samego siebie.

Jezus był człowiekiem

(Rz 5): 15 ... spłynęła na nich wszystkich łaska i dar Boży, łaskawie udzielony przez jednego Człowieka, Jezusa Chrystusa.

(1 Kor 15): 21 Ponieważ bowiem przez człowieka [przyszła] śmierć, przez człowieka też [chodzi tu konkretnie o Chrystusa][dokona się] zmartwychwstanie.

Jezus był potomkiem Abrahama

(Gal 3): 16 Otóż to właśnie Abrahamowi i jego potomstwu dano obietnice. I nie mówi [Pismo]: "i potomkom", co wskazywałoby na wielu, ale [wskazano] na jednego: i potomkowi twojemu, którym jest Chrystus.

Jezus był potomkiem Dawida

(Rz 1): 3 [Jest to Ewangelia] o Jego [Boga] Synu - pochodzącym według ciała z rodu Dawida.

(2 Tm 2): 8 Pamiętaj na Jezusa Chrystusa, potomka Dawida!

(Dz 13): 22 Gdy zaś jego [Saula] odrzucił, powołał na ich króla Dawida, o którym też dał świadectwo w słowach: Znalazłem Dawida, syna Jessego, człowieka po mojej myśli, który we wszystkim wypełni moją wolę. 23 Z jego to potomstwa, stosownie do obietnicy, wyprowadził Bóg Izraelowi Zbawiciela Jezusa.

Jezus został zrodzony z Niewiasty, pod Prawem

(Ga 4): 4 Gdy jednak nadeszła pełnia czasu, zesłał Bóg Syna swego, zrodzonego z niewiasty, zrodzonego pod Prawem.

Jezus posiadał ciało

(Rz 8): 3 Co bowiem było niemożliwe dla Prawa, ponieważ ciało czyniło je bezsilnym, [tego dokonał Bóg]. On to zesłał Syna swego w ciele podobnym do ciała grzesznego i dla [usunięcia] grzechu wydał w tym ciele wyrok potępiający grzech.

(1 Tm 3): 16... Ten, który objawił się w ciele.

Jezus posiadał krewnych, „braci”, w tym Jakuba

(1 Kor 9): 5 Czyż nie wolno nam brać z sobą niewiasty - siostry, podobnie jak to czynią pozostali apostołowie oraz bracia Pańscy i Kefas?

(Ga 1): 19 Spośród zaś innych, którzy należą do grona Apostołów, widziałem jedynie Jakuba, brata Pańskiego.

Jezus był ubogi

(2 Kor 8): 9 Znaie przecie łaskę Pana naszego Jezusa Chrystusa, który będąc bogaty, dla was stał się ubogim, aby was ubóstwem swoim ubogacił

Jezus był cichy i łagodny

(2 Kor 10): 1 Zresztą ja sam, Paweł, upominam was przez cichość i łagodność Chrystusa.

Jezus przyszedł zbawić grzeszników

(1 Tm 1): 15 Nauka to zasługująca na wiarę i godna całkowitego uznania, że Chrystus Jezus przyszedł na świat zbawić grzeszników, spośród których ja jestem pierwszy.

Jezus głosił Ewangelię

(2 Tm 1): 10 Ukazana zaś została ona [łaska] teraz przez pojawienie się naszego Zbawiciela, Chrystusa Jezusa, który przewyciężył śmierć, a na życie i nieśmiertelność rzucił światło przez Ewangelię.

(Rz 1): 9 Bóg bowiem, któremu służę w [głębi] mego ducha, głosząc Ewangelię Jego Syna, jest mi świadkiem, jak nieustannie was wspominam.

(2 Kor 9): 13 Ci, którzy oddają się tej posłudze, wielbią Boga za to, żeście posłuszni w wyznawaniu Ewangelii Chrystusa, a w prostocie stanowicie jedno z nimi i ze wszystkimi.

(2 Kor 10): 14 Nie przekraczamy bowiem [słusznej] miary jak ci, którzy do was jeszcze nie dotarli; przecie doszliśmy do was z Ewangelią Chrystusa.

(Flp 1): 27 Tylko sprawujcie się w sposób godny Ewangelii Chrystusowej.

Słowa Chrystusa znane są chrześcijanom

(1 Tm 6): 3 Jeśli ktoś naucza inaczej i nie trzyma się zdrowych słów Pana naszego Jezusa Chrystusa...

(Kol 3): 16 Słowo Chrystusa niech w was przebywa z [całym swym] bogactwem.

Jezus ustanowił nowe Prawo

(1 Kor 9): 21 Dla nie podlegających Prawu byłem jak nie podlegający Prawu - nie będąc zresztą wolnym od prawa Bożego, lecz podlegając prawu Chrystusowemu - by pozyskać tych, którzy nie są pod Prawem.

(Ga 6): 2 Jeden drugiego brzemiona noście i tak wypełniajcie prawo Chrystusowe.

Jezus zwiastował pokój

(Ef 2): 17 A przyszedłszy zwiastował pokój wam, którzyście daleko, i pokój tym, którzy blisko.

W Chrystusie Bóg pojednał świat

(2 Kor 5): 19 Albowiem w Chrystusie Bóg jednał z sobą świat, nie poczytując ludziom ich grzechów, nam zaś przekazując słowo jednania.

Chrystus stał się sługą obrzezanych

(Rz 15): 8 Albowiem Chrystus - mówię - stał się sługą obrzezanych, dla okazania wierności Boga i potwierdzenia przez to obietnic danych ojcom.³ Przecież i Chrystus nie szukał tego, co było dogodne dla Niego ale jak napisano: Urągania tych, którzy Tobie urągają, spadły na Mnie.

(Flp 2): 6 On, istniejąc w postaci Bożej, nie skorzystał ze sposobności, aby na równi być z Bogiem, 7 lecz ogołocił samego siebie, przyjąwszy postać sługi, stawszy się podobnym do ludzi. A w zewnętrznym przejawie, uznany za człowieka, 8 uniżył samego siebie. 8 uniżył samego siebie, stawszy się posłusznym aż do śmierci -i to śmierci krzyżowej.

Jezus miał uczniów, ustanowił kolegium Dwunastu

(1 Kor 15): 5 ... ukazał się Kefasowi, a potem Dwunastu.

Chrystus nie szukał tego co dogodne, oraz urągano Mu

(Rz 15): 3 Przecież i Chrystus nie szukał tego, co było dogodne dla Niego ale jak napisano: Urągania tych, którzy Tobie urągają, spadły na Mnie.

Chrystus ustanowił Eucharystię w noc kiedy został wydany

(1 Kor 11): 23 Ja bowiem otrzymałem od Pana to, co wam przekazałem, że Pan Jezus tej nocy, kiedy został wydany, wziął chleb 24 i dzięki uczyniwszy połamał i rzekł: «To jest Ciało moje za was [wydane]. Czyńcie to na moją pamiątkę». 25 Podobnie, skończywszy wieczerzę, wziął kielich, mówiąc: «Ten kielich jest Nowym Przymierzem we Krwi mojej. Czyńcie to, ile razy pic będziecie, na moją pamiątkę».

Jezus był posłuszny aż do śmierci

(Flp 2): 8 Uniżył samego siebie, stawszy się posłusznym aż do śmierci -i to śmierci krzyżowej.

Jezus został zabity przez Żydów

(1 Tes 2): 15 Żydzi zabili Pana Jezusa i proroków, i nas także prześladowali.

(Dz 13): 26 Bracia, synowie rodu Abrahama, i ci spośród was, którzy się boją Boga! Nam została przekazana nauka o tym zbawieniu, 27 bo mieszkańcy Jerozolimy i ich zwierzchnicy nie uznali Go, i potępiając Go wypełnili głosy Proroków, odczytywane co szabat. 28 Chociaż nie znaleźli w Nim żadnej winy zasługującej na śmierć, zażądali od Piłata, aby Go stracił.

Jezus złożył „dobre wyznanie” za Poncjusza Piłata

(1 Tm 6): 13 Nakazuję w obliczu Boga, który ożywia wszystko, i Chrystusa Jezusa - Tego, który złożył dobre wyznanie za Poncjusza Piłata.

(Dz 13): 28 Chociaż nie znaleźli w Nim żadnej winy zasługującej na śmierć, zażądali od Piłata, aby Go stracił.

Jezus zginął w święto Paschy

(1 Kor 5): 7 Chrystus bowiem został złożony w ofierze jako nasza Pascha.

Jezus został ukrzyżowany

(1 Kor 1): 13 Czyż Chrystus jest podzielony? Czyż Paweł został za was ukrzyżowany?

(1 Kor 1): 17 Nie posłał mnie Chrystus, abym chrzczył, lecz abym głosił Ewangelię, i to nie w mądrości słowa, by nie zniweczyć Chrystusowego krzyża.

(1 Kor 1): 23 My głosimy Chrystusa ukrzyżowanego, który jest zgorszeniem dla Żydów, a głupstwem dla pogan.

(1 Kor 2): 2 Postanowiłem bowiem, będąc wśród was, nie znać niczego więcej, jak tylko Jezusa Chrystusa, i to ukrzyżowanego.

(1 Kor 2): 8... gdyby ją [mądrość Bożą] bowiem pojęli, nie ukrzyżowaliby Pana chwały.

(2 Kor 13): 4 Chociaż bowiem został ukrzyżowany wskutek słabości, to jednak żyje dzięki mocy Bożej.

(Ga 2): 19 Tymczasem ja dla Prawa umarłem przez Prawo, aby żyć dla Boga: razem z Chrystusem zostałem przybity do krzyża.

(Ga 3): 1 O, nierozumni Galaci! Któż was urzekł, was, przed których oczami nakreślono obraz Jezusa Chrystusa ukrzyżowanego?

(Ga 3): 13 Z tego przekleństwa Prawa Chrystus nas wykupił - stawszy się za nas przekleństwem, bo napisane jest: Przeklęty każdy, którego powieszono na drzewie.

(Ga 6): 12 O ludzkie to względy ubiegają się ci wszyscy, którzy was zmuszają do obrzezania; chcą mianowicie uniknąć prześladowania z powodu krzyża Chrystusowego.

(Ga 6): 14 Co do mnie, nie daj Boże, bym się miał chlubić z czego innego, jak tylko z krzyża Pana naszego Jezusa Chrystusa, dzięki któremu świat stał się ukrzyżowany dla mnie, a ja dla świata.

(Ef 2): 14 ... W swym ciełe 15 pozbawił On mocy Prawo przykazań, wyrażone w zarządzeniach, aby z dwóch [rodzajów ludzi] stworzyć w sobie jednego nowego człowieka, wprowadzając pokój,¹⁶ i [w ten sposób] jednych, jak i drugich znów pojednać z Bogiem w jednym Ciele przez krzyż, w sobie zadawszy śmierć wrogości.

(Flp 2): 8 Uniżył samego siebie, stawszy się posłusznym aż do śmierci - i to śmierci krzyżowej.

(Flp 3): 18 Wielu bowiem postępuje jak wrogowie krzyża Chrystusowego, o których często wam mówiłem, a teraz mówię z płaczem.

(Kol 1): 19 Zechciał bowiem [Bóg], aby w Nim zamieszkała cała Pełnia, 20 i aby przez Niego znów pojednać wszystko z sobą: przez Niego - i to, co na ziemi, i to, co w niebiosach, wprowadziwszy pokój przez krew Jego krzyża.

(Kol 2): 14 Skreślił zapis dłużny obciążający nas nakazami. To właśnie, co było naszym przeciwnikiem, usunął z drogi, przygwoździwszy do krzyża.

(Dz 13): 29 A gdy wykonali wszystko, co było o Nim napisane, zdjęli Go z krzyża i złożyli w grobie.

Jezus cierpiał

(Flp 3): 8 ... Dla Niego wyzułem się ze wszystkiego i uznaję to za śmieci, bylebym pozyskał Chrystusa 9 i znalazł się w Nim [...] 10 przez poznanie Jego: zarówno mocy Jego zmartwychwstania, jak i udziału w Jego cierpieniach.

Jezus umarł

(Rz 5): 6 Chrystus bowiem umarł za nas, jako za grzeszników, w oznaczonym czasie, gdyśmy [jeszcze] byli bezsilni. [...] 8 Bóg zaś okazuje nam swoją miłość [właśnie] przez to, że Chrystus umarł za nas, gdyśmy byli jeszcze grzesznikami.

(Rz 6): 3 Czyż nie wiadomo wam, że my wszyscy, którzyśmy otrzymali chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć? 4 Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my wkroczyli w nowe życie - jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca. 6 Chrystus bowiem umarł za nas, jako za grzeszników, w oznaczonym czasie, gdyśmy [jeszcze] byli bezsilni. 7 4 A [nawet] za człowieka sprawiedliwego podejmuje się ktoś umrzeć tylko z największą trudnością. Chociaż może jeszcze za człowieka życzliwego odważyłby się ktoś ponieść śmierć. 8 Bóg zaś okazuje nam swoją miłość [właśnie] przez to, że Chrystus umarł za nas, gdyśmy byli jeszcze grzesznikami.

(Rz 8): 34 Któż może wydać wyrok potępienia? Czy Chrystus Jezus, który poniósł [za nas] śmierć, co więcej - zmartwychwstał, siedzi po prawicy Boga i przyczynia się za nami? 9 Po to bowiem Chrystus umarł i powrócił do życia, by zapanować tak nad umarłymi, jak nad żywymi.

(Rz 14): 9 Po to bowiem Chrystus umarł i powrócił do życia, by zapanować tak nad umarłymi, jak nad żywymi.

(Rz 14): 15 ... Tym swoim [stanowiskiem w sprawie] pokarmów nie narażaj na zgubę tego, za którego umarł Chrystus.

(1 Kor 8): 11 I tak to właśnie "wiedza" twoja sprowadziłaby zgubę na słabego brata, za którego umarł Chrystus.

(1 Kor 15): 3 Przekazałem wam na początku to, co przejąłem: że Chrystus umarł - zgodnie z Pismem - za nasze grzechy.

(2 Kor 5): 14 Albowiem miłość Chrystusa przynagla nas, pomnych na to, że skoro Jeden umarł za wszystkich, to wszyscy pomarli. 15 A właśnie za wszystkich umarł po to, aby ci, co żyją, już nie żyli dla siebie, lecz dla Tego, który za nich umarł i zmartwychwstał.

(Ga 2): 21 Nie mogę odrzucić łaski danej przez Boga. Jeżeli zaś usprawiedliwienie dokonuje się przez Prawo, to Chrystus umarł na darmo.

(Flp 2): 8 Uniżył samego siebie, stawszy się posłusznym aż do śmierci - i to śmierci krzyżowej.

(1 Tes 2): 15 Żydzi zabili Pana Jezusa i proroków, i nas także prześladowali.

(1 Tes 4): 14 Jeśli bowiem wierzymy, że Jezus istotnie umarł i zmartwychwstał, to również tych, którzy umarli w Jezusie, Bóg wyprowadzi wraz z Nim.

(1 Tes 5): 9 Ponieważ nie przeznaczył nas Bóg, abyśmy zasłużyli na gniew, ale na osiągnięcie zbawienia przez Pana naszego Jezusa Chrystusa, 10 który za nas umarł, abyśmy, czy żywi, czy umarli, razem z Nim żyli.

(2 Tm 2): 11 Nauka to zasługująca na wiarę: Jeżeliśmy bowiem z Nim współumarli, wespół z Nim i żyć będziemy.

Krew Jezusa wybłagała przebłaganie

(Rz 3): 25 Jego to ustanowił Bóg narzędziem przebłagania przez wiarę mocą Jego krwi.

(Ef 1): 7 W Nim mamy odkupienie przez Jego krew -odpuszczenie występków, według bogactwa Jego łaski.

(Ef 2): 13 Ale teraz w Chrystusie Jezusie wy, którzy niegdyś byliście daleko, staliście się bliscy przez krew Chrystusa.

Jezus został wydany za nasze grzechy

(Rz 4): 25 On to został wydany za nasze grzechy i wskrzeszony z martwych dla naszego usprawiedliwienia.

(Rz 5): 6 Chrystus bowiem umarł za nas, jako za grzeszników, w oznaczonym czasie, gdyśmy [jeszcze] byli bezsilni. [...] 8 Bóg zaś okazuje nam swoją miłość [właśnie] przez to, że Chrystus umarł za nas, gdyśmy byli jeszcze grzesznikami.

(Rz 6): 6 To wieście, że dla zniszczenia grzesznego ciała dawny nasz człowiek został razem z Nim ukrzyżowany po to, byśmy już więcej nie byli w niewoli grzechu. 7 Kto bowiem umarł, stał się wolny od grzechu. 8 Otóż, jeżeli umarliśmy razem z Chrystusem, wierzymy, że z Nim również żyć będziemy, 9 wiedząc, że Chrystus powstawszy z martwych już więcej nie umiera, śmierć nad Nim nie ma już władzy. 10 Bo to, że umarł, umarł dla grzechu tylko raz, a że żyje, żyje dla Boga.

(Rz 8): 32 On, który nawet własnego Syna nie oszczędził, ale Go za nas wszystkich wydał, jakże miałby wraz z Nim i wszystkiego nam nie darować?

(2 Kor 5): 14 Albowiem miłość Chrystusa przynagla nas, pomnych na to, że skoro Jeden umarł za wszystkich, to wszyscy pomarli. 15 A właśnie za wszystkich umarł po to, aby ci, co żyją, już nie żyli dla siebie, lecz dla Tego, który za nich umarł i zmartwychwstał.

(Ga 1): 3 Łaska wam i pokój od Boga, Ojca naszego, i od Pana Jezusa Chrystusa, 4 który wydał samego siebie za nasze grzechy, aby wyrwać nas z obecnego złego świata, zgodnie z wolą Boga i Ojca naszego.

(Ga 3): 13 Z tego przekleństwa Prawa Chrystus nas wykupił - stawszy się za nas przekleństwem, bo napisane jest: Przeklęty każdy, którego powieszono na drzewie.

(1 Tes 5): 9 Ponieważ nie przeznaczył nas Bóg, abyśmy zasłużyli na gniew, ale na osiągnięcie zbawienia przez Pana naszego Jezusa Chrystusa, 10 który za nas umarł, abyśmy, czy żywi, czy umarli, razem z Nim żyli.

(1 Tm 2): 5 Albowiem jeden jest Bóg, jeden też pośrednik między Bogiem a ludźmi, człowiek, Chrystus Jezus, 6 który wydał siebie samego na okup za wszystkich jako świadectwo we właściwym czasie.

(Tt 2): 12 [Łaska Boga] poucza nas, abyśmy [...] żyli na tym świecie, 13 oczekując błogosławionej nadziei i objawienia się chwały wielkiego Boga i Zbawiciela naszego, Jezusa Chrystusa, 14 który wydał samego siebie za nas, aby odkupić nas od wszelkiej nieprawości i oczyścić sobie lud wybrany na własność, gorliwy w spełnianiu dobrych uczynków.

(Dz 13): 38 Niech więc będzie wam wiadomo, bracia, że zwiastuje się wam odpuszczenie grzechów przez Niego: 39 Każdy, kto uwierzy, jest przez Niego usprawiedliwiony ze wszystkich [grzechów], z których nie mogliście zostać usprawiedliwieni w Prawie Mojżeszowym

Jezus został pogrzebany, zmartwychwstał, ukazał się wielu, wniebowstąpił i siedzi po prawicy Boga

(1 Kor 15): 3 Przekazałem wam na początku to, co przejąłem: że Chrystus umarł - zgodnie z Pismem - za nasze grzechy, 4 że został pogrzebany, że zmartwychwstał trzeciego dnia, zgodnie z Pismem: 5 i że ukazał się Kefasowi, a potem Dwunastu, 6 później zjawił się więcej niż pięciuset braciom równocześnie; większość z nich żyje dotąd, niektórzy zaś pomarli. 7 Potem ukazał się Jakubowi, później wszystkim apostołom. 8 W końcu, już po wszystkich, ukazał się także i mnie jako poronionemu płodowi.

(1 Kor 15): 20 Tymczasem jednak Chrystus zmartwychwstał jako pierwszy spośród tych, co pomarli.

(1 Kor 15): 22 I jak w Adamie wszyscy umierają, tak też w Chrystusie wszyscy będą ożywieni, 23 lecz każdy według własnej kolejności. Chrystus jako pierwszy, potem ci, co należą do Chrystusa, w czasie Jego przyjścia.

(Rz 1): 3 [Jest to Ewangelia] o Jego Synu - pochodzącym według ciała z rodu Dawida, 4 a ustanowionym według Ducha Świętości przez powstanie z martwych pełnym mocy Synem Bożym - o Jezusie Chrystusie, Panu naszym.

(Rz 4): 23 A to, że poczytano mu [Abrahamowi], zostało napisane nie ze względu na niego samego, 24 ale i ze względu na nas, jako że będzie poczytane i nam, którzy wierzymy w Tego, co wskrzesił z martwych Jezusa, Pana naszego. 25 On to został wydany za nasze grzechy i wskrzeszony z martwych dla naszego usprawiedliwienia.

(Rz 6): 4 Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my wkroczyli w nowe życie - jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca.

5 Jeżeli bowiem przez śmierć, podobną do Jego śmierci, zostaliśmy z Nim złączeni w jedno, to tak samo będziemy z Nim złączeni w jedno przez podobne zmartwychwstanie. 6 To wieście, że dla zniszczenia grzesznego ciała dawny nasz człowiek został razem z Nim ukrzyżowany po to, byśmy już więcej nie byli w niewoli grzechu. 7 Kto bowiem umarł, stał się wolny od grzechu.

8 Otóż, jeżeli umarliśmy razem z Chrystusem, wierzymy, że z Nim również żyć będziemy, 9 wiedząc, że Chrystus powstawszy z martwych już więcej nie umiera, śmierć nad Nim nie ma już władzy. 10 Bo to, że umarł, umarł dla grzechu tylko raz, a że żyje, żyje dla Boga.

(Rz 8): 34 Któż może wydać wyrok potępienia? Czy Chrystus Jezus, który poniósł [za nas] śmierć, co więcej - zmartwychwstał, siedzi po prawicy Boga i przyczynia się za nami?

(Rz 10): 6 Sprawiedliwość zaś osiągnana przez wiarę tak powiada: Nie mów w sercu swoim: Któż zdoła wstąpić do nieba? - oczywiście po to, by Chrystusa stamtąd sprowadzić na ziemię, albo: Któż zstąpi do Otchłani? - 7 oczywiście po to, by Chrystusa wyprowadzić spośród umarłych.

(Rz 14): 9 Po to bowiem Chrystus umarł i powrócił do życia, by zapanować tak nad umarłymi, jak nad żywymi.

(2 Kor 5): 15 A właśnie za wszystkich umarł po to, aby ci, co żyją, już nie żyli dla siebie, lecz dla Tego, który za nich umarł i zmartwychwstał.

(2 Kor 13): 4 Chociaż bowiem zostałem ukrzyżowany wskutek słabości, to jednak żyje dzięki mocy Bożej.

(Ga 1): 1 Paweł, apostoł nie z ludzkiego ustanowienia czy zlecenia, lecz z ustanowienia Jezusa Chrystusa i Boga Ojca, który Go wskrzesił z martwych.

(Ef 1): 20 Wykazał On je [Bóg swoją potęgę i siłę], gdy wskrzesił Go z martwych i posadził po swojej prawicy na wyżynach niebieskich.

(Ef 2): 4 A Bóg, będąc bogaty w miłosierdzie, przez wielką swą miłość, jaką nas umiłował, 5 i to nas, umarłych na skutek występków, razem z Chrystusem przywrócił do życia. Łaską bowiem jesteście zbawieni. 6 Razem też wskrzesił i razem posadził na wyżynach niebieskich - w Chrystusie Jezusie.

(Ef 4): 10 Ten, który zstąpił, jest i Tym, który wstąpił ponad wszystkie niebiosy, aby wszystko napełnić.

(Flp 3): 20 Nasza bowiem ojczyzna jest w niebie. Stamtąd też jako Zbawcy wyczekujemy Pana naszego Jezusa Chrystusa.

(Kol 3): 1 Jeśliście więc razem z Chrystusem powstałi z martwych, szukajcie tego, co w górze, gdzie przebywa Chrystus zasiadając po prawicy Boga.

(1 Tes 1): 9 Albowiem oni sami opowiadają o nas, jakiego to przyjęcia doznaliśmy od was i jak nawróciliście się od bożków do Boga, by służyć Bogu żywemu i prawdziwemu 10 i oczekiwać z niebios Jego Syna, którego wzbudził z martwych, Jezusa, naszego wybawcę od nadchodzącego gniewu.

(1 Tes 4): 14 Jeśli bowiem wierzymy, że Jezus istotnie umarł i zmartwychwstał, to również tych, którzy umarli w Jezusie, Bóg wyprowadzi wraz z Nim. 15 To bowiem głosimy wam jako słowo Pańskie, że my, żywi, pozostawieni na przyjście Pana, nie wyprzedzimy tych, którzy pomarli. 16 Sam bowiem Pan zstąpi z nieba na hasło i na głos archanioła, i na dźwięk trąby Bożej, a zmarli w Chrystusie powstaną pierwsi. 17 Potem my, żywi i pozostawieni, wraz z nimi będziemy porwani w powietrze, na obłoki naprzeciw Pana, i w ten sposób zawsze będziemy z Panem.

(1 Tm 3): 16... Wzięty został w chwale.

(2 Tm 2): 11 Nauka to zasługująca na wiarę: Jeżeliśmy bowiem z Nim współumarli, współ z Nim i żyć będziemy.

(Dz 13): 30 Ale Bóg wskrzesił Go z martwych, 31 a On ukazywał się przez wiele dni tym, którzy z Nim razem poszli z Galilei do Jerozolimy, a teraz dają świadectwo o Nim przed ludem. 32 My właśnie głosimy wam Dobrą Nowinę o obietnicy danej ojcom: 33 że Bóg spełnił ją wobec nas jako ich dzieci, wskrzesiwszy Jezusa. [...] 37 Lecz nie uległ skażeniu Ten, którego Bóg wskrzesił.

(Dz 17): 30 Nie zważając na czasy nieświadomości, wzywa Bóg teraz wszędzie i wszystkich ludzi do nawrócenia, 31 dlatego że wyznaczył dzień, w którym sprawiedliwie będzie sądzić świat przez Człowieka, którego na to przeznaczył, po uwierzytelnieniu Go wobec wszystkich przez wskrzeszenie Go z martwych».

Jezus Chrystus przyjdzie z Nieba powtórnie, będzie sądził żywych i umarłych

(1 Kor 1): 7... Nie brakuje wam żadnego daru łaski, gdy oczekujecie objawienia się Pana naszego Jezusa Chrystusa. 8 On też będzie umacniał was aż do końca, abyście byli bez zarzutu w dzień Pana naszego Jezusa Chrystusa.

(1 Kor 15): 22 I jak w Adamie wszyscy umierają, tak też w Chrystusie wszyscy będą ożywieni, 23 lecz każdy według własnej kolejności. Chrystus jako pierwszy, potem ci, co należą do Chrystusa, w czasie Jego przyjścia.

(1 Tes 3): 12 A Pan niech pomnoży liczbę waszą i niech spotęguje waszą wzajemną miłość dla wszystkich, jaką i my mamy dla was; 13 aby serca wasze utwierdzone zostały jako nienagane w świętości wobec Boga, Ojca naszego, na przyjście Pana naszego Jezusa wraz ze wszystkimi Jego świętymi.

(1 Tes 4): 15 To bowiem głosimy wam jako słowo Pańskie, że my, żywi, pozostawieni na przyjście Pana, nie wyprzedzimy tych, którzy pomarli. 16 Sam bowiem Pan zstąpi z nieba na hasło i na głos archanioła, i na dźwięk trąby Bożej, a zmarli w Chrystusie powstaną pierwsi. 17 Potem my, żywi i pozostawieni, wraz z nimi będziemy porwani w powietrze, na obłoki naprzeciw Pana, i w ten sposób zawsze będziemy z Panem.

(2 Tes 1): 6 Bo przecież jest rzeczą słuszną u Boga odplacić uciskiem tym, którzy was uciskają, 7 a wam, uciśnionym, dać ulgę wraz z nami, gdy z nieba objawi się Pan Jezus z aniołami swojej potęgi 8 w płomienistym ogniu, wymierzając karę tym, którzy Boga nie uznają i nie są posłuszni Ewangelii Pana naszego Jezusa. 9 Jako karę poniosą oni wieczną zagładę [z dala] od oblicza Pańskiego i od potężnego majestatu Jego 10 w owym dniu, kiedy przyjdzie, aby być uwielbionym w świętych swoich i okazać się godnym podziwu dla wszystkich, którzy uwierzyli, bo wyście dali wiarę świadectwu naszemu.

(1 Tm 6): 13 Nakazuję [...] 14 ażebyś zachował przykazanie nieskalane, bez zarzutu aż do objawienia się naszego Pana, Jezusa Chrystusa.

(2 Tm 4): 1 Zaklinam cię wobec Boga i Chrystusa Jezusa, który będzie sądził żywych i umarłych, i na Jego pojawienie się, i na Jego królestwo.

Mowy Pawła w Dziejach Apostolskich odnoszące się do życia Jezusa

Mowa w synagodze w Antiochii Pizydyjskiej

(Dz 13): 13 Odpłynąwszy z Pafos, Paweł i jego towarzysze przybyli do Perge w Pamfilii, a Jan [tj. Marek] wrócił do Jerozolimy, odłączywszy się od nich. 14 Oni zaś przeszli przez Perge, dotarli do Antiochii Pizydyjskiej, weszli w dzień sobotni do synagogi i usiedli. 15 Po odczytaniu Prawa i Proroków przełożeni synagogi posłali do nich i powiedzieli: «Przemówcie, bracia, jeżeli macie jakieś słowo zachęty dla ludu». 16 Wstał więc Paweł i skinąwszy ręką, przemówił: «Słuchajcie, Izraelici i wy, którzy boicie się Boga! 17 Bóg tego ludu izraelskiego wybrał ojców naszych i wywyższył lud na obczyźnie w ziemi egipskiej i wyprowadził go z niej mocnym ramieniem. 18 Mniej więcej przez czterdzieści lat znosił cierpliwie ich obyczaje na pustyni. 19 I wytępiwszy siedem szczepów w ziemi Kanaan oddał im ziemię ich w dziedzictwo, 20 mniej więcej po czterystu pięćdziesięciu latach. I potem dał im sędziów aż do proroka Samuela. 21 Później poprosili o króla, i dał im Bóg na lat czterdzieści Saula, syna Kisha z pokolenia Beniamina. 22 Gdy zaś jego odrzucił, powołał na ich króla Dawida, o którym też dał świadectwo w słowach: Znalazłem Dawida, syna Jessego, człowieka po mojej myśli, który we wszystkim wypełni moją wolę.

23 Z jego to potomstwa, stosownie do obietnicy, wyprowadził Bóg Izraelowi Zbawiciela Jezusa. 24 Przed Jego przyjściem Jan głosił chrzest nawrócenia całemu ludowi izraelskiemu. 25 A pod koniec swojej działalności Jan mówił: "Ja nie jestem tym, za kogo mnie uważacie. Po mnie przyjdzie Ten, któremu nie jestem godny rozwiązać sandałów na nogach".

26 Bracia, synowie rodu Abrahama, i ci spośród was, którzy się boją Boga! Nam została przekazana nauka o tym zbawieniu, 27 bo mieszkańcy Jerozolimy i ich zwierzchnicy nie uznali Go, i potępiając Go wypełnili głosy Proroków, odczytywane co szabat. 28 Chociaż nie znaleźli w Nim żadnej winy zasługującej na śmierć, zażądali od Piłata, aby Go stracił. 29 A gdy wykonali wszystko, co było o Nim napisane, zdjęli Go z krzyża i złożyli w grobie. 30 Ale Bóg wskrzesił Go z martwych, 31 a On ukazywał się przez wiele dni tym, którzy z Nim razem poszli z Galilei do Jerozolimy, a teraz dają świadectwo o Nim przed ludem. 32 My właśnie głosimy wam Dobrą Nowinę o obietnicy danej ojcom: 33 że Bóg spełnił ją wobec nas jako ich dzieci, wskrzesiwszy Jezusa. Tak też jest napisane w psalmie drugim:

Ty jesteś moim Synem,
Jam Ciebie dziś zrodził.

34 A [to], że Go wskrzesił z martwych i że nie miał już nigdy ulec rozkładowi, tak wyraził:

Wypełnię wierne, święte sprawy Dawida.

35 Dlatego i w innym miejscu mówi:

Nie dozwolisz, aby Twój Święty uległ skażeniu.

36 Dawid jednak, zasłużony swemu pokoleniu, zasnął z woli Bożej i został złożony u boku swych przodków, i uległ skażeniu. 37 Lecz nie uległ skażeniu Ten, którego Bóg wskrzesił. 38 Niech więc będzie wam wiadomo, bracia, że zwiastuje się wam odpuszczenie grzechów przez Niego: 39 Każdy, kto uwierzy, jest przez Niego usprawiedliwiony ze wszystkich [grzechów], z których nie mogliście zostać usprawiedliwieni w Prawie Mojżeszowym. 40 Baczcie więc, aby nie sprawdziły się na was słowa Proroków:

41 Patrzcie, szydercy, zdumiewajcie się i odejdźcie,
bo za dni waszych dokonuję dzieła,
dzieła, któremu byście nie uwierzyli,
gdyby wam ktoś o nim mówił».

42 Kiedy wychodzili, proszono ich, aby w następnym szabat mówili do nich o tym samym.

Mowa na Aeropagu w Atenach:

(Dz 17):16 Czekając na nich [swoich towarzyszy podróży] w Atenach, Paweł burzył się wewnętrznie na widok miasta pełnego bożków. 17 Rozprawiał też w synagodze z Żydami i z "bojącymi się Boga" i codziennie na agorze z tymi, których tam spotykał. 18 Niektórzy z filozofów epikurejskich i stoickich rozmawiali z nim: «Cóż chce powiedzieć ten nowinkarz» - mówili jedni, a drudzy: - «Zdaje się, że jest zwiastunem nowych bogów» - bo głosił Jezusa i zmartwychwstanie. 19 Zabrali go i zaprowadzili na Areopag, i zapytali: «Czy moglibyśmy się dowiedzieć, jaką to nową naukę głosisz? 20 Bo jakieś nowe rzeczy wkładasz nam do głowy. Chcielibyśmy więc dowiedzieć się, o co właściwie chodzi». 21 A wszyscy Ateńczycy i mieszkający tam przybysze poświęcają czas jedynie albo mówieniu o czymś, albo wysłuchiowaniu czegoś nowego.

22 «Mężowie ateńscy - przemówił Paweł stanąwszy w środku Areopagu - widzę, że jesteście pod każdym względem bardzo religijni. 23 Przechodząc bowiem i oglądając wasze świętości jedną po drugiej, znalazłem też ołtarz z napisem: "Nieznanemu Bogu". Ja wam głoszę to, co czcicie, nie znając. 24 Bóg, który stworzył świat i wszystko na nim, On, który jest Panem nieba i ziemi, nie mieszka w świątyniach zbudowanych ręką ludzką 25 i nie odbiera posługi z rąk ludzkich, jak gdyby czegoś potrzebował, bo sam daje wszystkim życie i

oddech, i wszystko. 26 On z jednego [człowieka] wyprowadził cały rodzaj ludzki, aby zamieszkiwał całą powierzchnię ziemi. Określił właściwie czasy i granice ich zamieszkania, 27 aby szukali Boga, czy nie znajdują Go niejako po omacku. Bo w rzeczywistości jest On niedaleko od każdego z nas. 28 Bo w Nim żyjemy, poruszamy się i jesteśmy, jak też powiedzieli niektórzy z waszych poetów: "Jesteśmy bowiem z Jego rodu". 29 Będąc więc z rodu Bożego, nie powinniśmy sądzić, że Bóstwo jest podobne do złota albo do srebra, albo do kamienia, wytworu rąk i myśli człowieka. 30 Nie zważając na czasy nieświadomości, wzywa Bóg teraz wszędzie i wszystkich ludzi do nawrócenia, 31 dlatego że wyznaczył dzień, w którym sprawiedliwie będzie sądzić świat przez Człowieka, którego na to przeznaczył, po uwierzytelnieniu Go wobec wszystkich przez wskreszenie Go z martwych».

32 Gdy usłyszeli o zmartwychwstaniu, jedni się wyśmiewali, a inni powiedzieli: «Posłuchamy cię o tym innym razem». 33 Tak Paweł ich opuścił. 34 Niektórzy jednak przyłączyli się do niego i uwierzyli. Wśród nich Dionizy Areopagita i kobieta imieniem Damaris, a z nimi inni.

Agrafa

(Dz 20): 35 We wszystkim pokazałem wam, że tak pracując trzeba wspierać słabych i pamiętać o słowach Pana Jezusa, który powiedział: "Więcej szczęścia jest w dawaniu aniżeli w braniu"».

Pomijam tu słowa Chrystusa skierowane do Pawła już po Wniebowstąpieniu, jak: Dz 9,4.10-12; 18.9-10; 22,7.8.10.18.21; 23,11; 26,14.15-18; 2 Kor 12,9

Aluzje do słów i nauk Jezusa w listach Pawła

Nie sądzcie, a nie będziecie sądzeni

(Rz 2): 1 Przeto nie możesz wymówić się od winy, człowiecze, kimkolwiek jesteś, gdy zabierasz się do sądenia. W jakiej bowiem sprawie sądzisz drugiego, [w tej] sam na siebie wydajesz wyrok, bo ty czynisz to samo, co osądzasz. 2 Wiemy zaś, że sąd Boży według prawdy dosięga tych, którzy się dopuszczają takich czynów.

(1 Kor 4): 5 Przeto nie sądzcie przedwcześnie, dopóki nie przyjdzie Pan, który rozjaśni to, co w ciemnościach ukryte, i ujawni zamiary serc. Wtedy każdy otrzyma od Boga pochwałę.

(1 Kor 6): 7 Już samo to jest godne potępienia, że w ogóle zdarzają się wśród was sądowe sprawy. Czemuż nie znosicie raczej niesprawiedliwości? Czemuż nie ponosicie raczej szkody?

(Mt 7): 1 Nie sądzcie, abyście nie byli sądzeni. 2 Bo takim sądem, jakim sądzicie, i was osądzą; i taką miarą, jaką wy mierzycie, wam odmierzą.

(Łk 6): 37 Nie sądzcie, a nie będziecie sądzeni; nie potępiajcie, a nie będziecie potępieni; odpuszczajcie, a będzie wam odpuszczone.

Przewodnicy ślepych

(Rz 2): 17 Jeżeli jednak ty dumnie nazywasz siebie Żydem, całkowicie zdajesz się na Prawo, chlubisz się Bogiem, 18 pouczony Prawem znasz Jego wolę i umiesz rozpoznać co lepsze, 19 a jesteś przeświadczony, żeś przewodnikiem ślepych, światłością dla tych, którzy są w ciemności.

(Mt 15): 14 ...To są [faryzeusze] ślepi przewodnicy ślepych. Lecz jeśli ślepy ślepego prowadzi, obaj w dół wpadną.

(Mt 23): 16 Biada wam, przewodnicy ślepi [...] 17 Głupi i ślepi! [...] 19 Ślepi! [...] 24 Przewodnicy ślepi...

(Łk 6): 39 Opowiedział im też przypowieść: «Czy może niewidomy prowadzić niewidomego? Czy nie wpadną w dół obydwaj?

Prawo nie straciło mocy

(Rz 3): 31 Czy więc przez wiarę obalamy Prawo? Żadną miarą! Tylko Prawo właściwie ustawiamy.

(Mt 5): 7 Nie sądzcie, że przyszedłem znieść Prawo albo Proroków. Nie przyszedłem znieść, ale wypełnić.

(Łk 16): 17 Lecz łatwiej niebo i ziemia przeminą, niż żeby jedna kreska miała odpaść z Prawa.

Śmierć Chrystusa wynika z miłości Boga do ludzi

(Rz 5): 8 Bóg zaś okazuje nam swoją miłość [właśnie] przez to, że Chrystus umarł za nas, gdyśmy byli jeszcze grzesznikami.

(Rz 8): 32 On, który nawet własnego Syna nie oszczędził, ale Go za nas wszystkich wydał, jakże miałby wraz z Nim i wszystkiego nam nie darować?

(J 3): 16 Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne.

Niewolnik grzechu

(Rz 6): 16 Czyż nie wiecie, że jeśli oddajecie samych siebie jako niewolników pod posłuszeństwo, jesteście niewolnikami tego, komu dajecie posłuch: bądź [niewolnikami] grzechu, [co wiedzie] do śmierci, bądź posłuszeństwa, [co wiedzie] do sprawiedliwości?

(J 8): 34 Odpowiedział im Jezus: «Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Każdy, kto popełnia grzech, jest niewolnikiem grzechu.

Synostwo Boże chrześcijan

(Rz 8): 14 Albowiem wszyscy ci, których prowadzi Duch Boży, są synami Bożymi.

(Ga 3): 26 Wszyscy bowiem dzięki tej wierze jesteście synami Bożymi - w Chrystusie Jezusie.

(Ef 1): 5 Przeznaczył nas dla siebie jako przybranych synów przez Jezusa Chrystusa, według postanowienia swej woli.

(J 1): 12 Wszystkim tym jednak, którzy Je przyjęli, dało moc, aby się stali dziećmi Bożymi.

(Mt 5): 9 Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi.

Abba, Ojcze!

(Rz 8): 15 Nie otrzymaliście przecież ducha niewoli, by się znowu pogrążyć w bojaźni, ale otrzymaliście ducha przybrania za synów, w którym możemy wołać: «Abba, Ojcze!»

(Ga 4): 6 Na dowód tego, że jesteście synami, Bóg wysłał do serc naszych Ducha Syna swego, który woła: Abba, Ojcze!

(Mk 14): 36 I mówił: «Abba, Ojcze, dla Ciebie wszystko jest możliwe, zabierz ten kielich ode Mnie! Lecz nie to, co Ja chcę, ale to, co Ty [niech się stanie]!»

Duch daje życie, ciało daje śmierć

(Rz 8): 15 Nie otrzymaliście przecież ducha niewoli, by się znowu pogrążyć w bojaźni, ale otrzymaliście ducha przybrania za synów, w którym możemy wołać: «Abba, Ojcze!» 1 Teraz jednak dla tych, którzy są w Chrystusie Jezusie, nie ma już potępienia. 2 Albowiem prawo Ducha, który daje życie w Chrystusie Jezusie, wyzwoliło cię spod prawa grzechu i śmierci. 3 Co bowiem było niemożliwe dla Prawa, ponieważ ciało czyniło je bezsilnym, [tego dokonał Bóg]. On to zesłał Syna swego w cieło podobnym do ciała grzesznego i dla [usunięcia] grzechu wydał w tym ciełe wyrok potępiający grzech, 4 aby to, co nakazuje Prawo, wypełniło się w nas, o ile postępujemy nie według ciała, ale według Ducha.

5 Ci bowiem, którzy żyją według ciała, dążą do tego, czego chce ciało; ci zaś, którzy żyją według Ducha - do tego, czego chce Duch. 6 Dążność bowiem ciała prowadzi do śmierci, dążność zaś Ducha - do życia i pokoju. 7 A to dlatego, że dążność ciała wroga jest Bogu, nie podporządkowuje się bowiem Prawu Bożemu, ani nawet nie jest od tego zdolna. 8 A ci, którzy żyją według ciała, Bogu podobać się nie mogą. 9 Wy jednak nie żyjecie według ciała, lecz według Ducha, jeśli tylko Duch Boży w was mieszka. Jeżeli zaś kto nie ma Ducha Chrystusowego, ten do Niego nie należy. 10 Jeżeli natomiast Chrystus w was mieszka, ciało wprawdzie podlega śmierci ze względu na [skutki] grzechu duch jednak posiada życie na skutek usprawiedliwienia. 11 A jeżeli mieszka w was Duch Tego, który Jezusa wskrzesił z martwych, to Ten, co wskrzesił Chrystusa z martwych, przywróci do życia wasze śmiertelne ciała mocą mieszkającego w was swego Ducha.

12 Jesteśmy więc, bracia, dłużnikami, ale nie ciała, byśmy żyć mieli według ciała. 13 Bo jeżeli będziecie żyli według ciała, czeka was śmierć. Jeżeli zaś przy pomocy Ducha uśmiercać będziecie popędy ciała - będziecie żyli.

(1 Kor 15): 36 O, niemądry! Przecież to, co siejesz, nie ożyje, jeżeli wprzód nie obumrze. 37 To, co zasiewasz, nie jest od razu ciałem, którym ma się stać potem, lecz zwykłym ziarnem, na przykład pszenicznym lub jakimś innym. 42 Podobnie rzecz się ma ze zmartwychwstaniem. Zasiewa się niszczone - powstaje zaś niezniszczalne; 43 sieje się niechwalebne - powstaje chwalebne; sieje się słabe - powstaje mocne; 44 zasiewa się ciało zmysłowe - powstaje ciało duchowe. Jeżeli jest ciało ziemskie powstanie też ciało niebieskie. 45 Tak też jest napisane: Stał się pierwszy człowiek, Adam, duszą żyjącą, a ostatni Adam duchem ożywiającym. 46 Nie było jednak wpierv tego, co duchowe, ale to, co ziemskie; duchowe było potem. 47 Pierwszy człowiek z ziemi - ziemski, drugi Człowiek - z nieba. 48 Jaki ów ziemski, tacy i ziemscy; jaki Ten niebieski, tacy i niebiescy. 49 A jak nosiliśmy obraz ziemskiego [człowieka], tak też nosić będziemy obraz [człowieka] niebieskiego.

(J 6): 63 Duch daje życie; ciało na nic się nie przyda. Słowa, które Ja wam powiedziałem, są duchem i są życiem.

Stworzenie jęczy w bólach rodzenia. Narodziny z Ducha dzieci Bożych.

(Rz 8): 18 Sądzę bowiem, że cierpień teraźniejszych nie można stawiać na równi z chwałą, która ma się w nas objawić. 19 Bo stworzenie z upragnieniem oczekuje objawienia się synów Bożych. 20 Stworzenie bowiem zostało poddane marności - nie z własnej chęci, ale ze względu na Tego, który je poddał - w nadziei, 21 że również i ono zostanie wyzwolone z niewoli zepsucia, by uczestniczyć w wolności i chwale dzieci Bożych. 22 Wiemy przecież, że całe stworzenie aż dotąd jęczy i wzdycha w bólach rodzenia.

(Ga 4): 19 Dzieci moje, oto ponownie w bólach was rodzę, aż Chrystus w was się ukształtuje.

(Ga 4): 21 Powiedzcie mi wy, którzy chcecie żyć pod Prawem, czy Prawa tego nie rozumiecie? 22 Przecież napisane jest, że Abraham miał dwóch synów, jednego z niewolnicy, a drugiego z wolnej. 23 Lecz ten z niewolnicy urodził się tylko według ciała¹¹, ten zaś z wolnej - na skutek obietnicy. 24 Wydarzenia te mają jeszcze sens alegoryczny: niewiasty te wyobrażają dwa przymierza; jedno, zawarte pod górą Synaj, rodzi ku niewoli, a wyobraża je Hagar: 25 Synaj jest to góra w Arabii, a odpowiednikiem jej jest obecne Jeruzalem. Ono bowiem wraz ze swoimi dziećmi trwa w niewoli. 26 Natomiast górne Jeruzalem cieszy się wolnością i ono jest naszą matką.

27 Wszak napisane jest:

Wesel się, niepłodna, która nie rodziłaś,

wykrzykuj z radości, która nie знаłaś bólów rodzenia,

bo więcej dzieci ma samotna

niż ta, która żyje z mężem.

28 Właśnie wy, bracia, jesteście jak Izaak dziećmi obietnicy. 29 Ale jak wówczas ten, który się urodził tylko według ciała, prześladował tego, który się urodził według ducha, tak dzieje się i teraz. 30 Co jednak mówi Pismo? Wypędź niewolnicę i jej syna, bo nie będzie dziedziczyć syn niewolnicy razem z synem wolnej. 31 Tak to, bracia, nie jesteśmy dziećmi niewolnicy, ale wolnej.

(J 16): 20 Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Wy będziecie płakać i zawodzić, a świat się będzie weselił. Wy będziecie się smucić, ale smutek wasz zamieni się w radość. 21 Kobieta, gdy rodzi, doznaje smutku, bo przysła jej godzina. Gdy jednak urodzi dziecko, już nie pamięta o bólu z powodu radości, że się człowiek narodził na świat.

(J 1): 12 Wszystkim tym jednak, którzy Je przyjęli,

dało moc, aby się stali dziećmi Bożymi,

tym, którzy wierzą w imię Jego -

13 którzy ani z krwi,

ani z żądz ciała,

ani z woli męża,

ale z Boga się narodzili.

(J 3): 3 W odpowiedzi rzekł do niego Jezus: «Zaprawdę, zaprawdę, powiadam ci, jeśli się ktoś nie narodzi powtórnie, nie może ujrzeć królestwa Bożego». 4 Nikodem powiedział do Niego: «Jakżeż może się człowiek narodzić będąc starcem? Czyż może powtórnie wejść do łona swej matki i narodzić się?» 5 Jezus odpowiedział: «Zaprawdę, zaprawdę, powiadam ci, jeśli się ktoś nie narodzi z wody i z Ducha, nie może wejść do królestwa Bożego. 6 To, co się z ciała narodziło, jest ciałem, a to, co się z Ducha narodziło, jest duchem. 7 Nie dziw się, że powiedziałem ci: Trzeba wam się powtórnie narodzić. 8 Wiatr wieje tam, gdzie chce, i szum jego słyszysz, lecz nie wiesz, skąd przychodzi i dokąd podąża. Tak jest z każdym, który narodził się z Ducha».

Izrael potknął się o kamień obrazy z Iz 8,14

(Rz 9): 31 A Izrael, który zabiegał o Prawo usprawiedliwiające, do celu Prawa nie doszedł. 32 15 Dlaczego? Ponieważ zabiegał o usprawiedliwienie nie z wiary, lecz - jakby to było możliwe - z uczynków. Potknęli się o kamień obrazy, 33 jak jest napisane:

Oto kładę na Syjonie kamień obrazy i skałę zgorszenia,

a kto wierzy w niego, nie będzie zawstydzony.

(Mt 21): 42 Jezus im rzekł: «Czy nigdy nie czytaliście w Piśmie: Właśnie ten kamień, który odrzucili budujący, stał się głowicą węgła. Pan to sprawił, i jest cudem w naszych oczach. 43 Dlatego powiadam wam: Królestwo Boże będzie wam zabrane, a dane narodowi, który wyda jego owoce. 44 Kto upadnie na ten kamień, rozbije się, a na kogo on spadnie, zmiażdży go».

(Łk 20): 17 On zaś spojrział na nich i rzekł: «Cóż więc znaczy to słowo Pisma: Właśnie ten kamień, który odrzucili budujący, stał się głowicą węgła? 18 Każdy, kto upadnie na ten kamień, rozbije się, a na kogo on spadnie, zmiażdży go».

Kresem Prawa jest Chrystus, teraz usprawiedliwiony jest każdy kto wierzy

(Rz 10): 4 A przecież kresem Prawa jest Chrystus, dla usprawiedliwienia każdego, kto wierzy.

(Łk 16): 16 Aż do Jana sięgało Prawo i Prorocy; odtąd głosi się Dobrą Nowinę o królestwie Bożym, i każdy gwałtem wdiera się do niego.

(Mt 11): 12 A od czasu Jana Chrzciiciela aż dotąd królestwo niebieskie doznaje gwałtu i ludzie gwałtowni zdobywają je. 13 Wszyscy bowiem Prorocy i Prawo prorokowali aż do Jana.

(J 3): 17 Albowiem Bóg nie posłał swego Syna na świat po to, aby świat potępił, ale po to, by świat został przez Niego zbawiony. 18 Kto wierzy w Niego, nie podlega potępieniu; a kto nie wierzy, już został potępiony, bo nie uwierzył w imię Jednorodzonego Syna Bożego.

Chrześcijaństwo są wkorzeni w Chrystusa

(Rz 11): 16 Jeżeli bowiem zaczął* jest święty, to i ciasto; jeżeli korzeń jest święty, to i gałęzie. 17 Jeżeli zaś niektóre gałęzie zostały odcięte, a na ich miejsce zostałeś wszczepiony ty, który byłeś dziczką oliwną, i razem [z innymi gałęziami] z tym samym korzeniem złączony na równi z nimi czerpałeś soki oliwne, 18 to nie wynos się ponad te gałęzie. A jeżeli się wynosisz, [pamiętaj, że] nie ty podtrzymujesz korzeń, ale korzeń ciebie. 19 Powiesz może: Gałęzie odcięto, abym ja mógł być wszczepiony 20 Słusznie. Odcięto je na skutek ich niewiary, ty zaś trzymasz się dzięki wierze. Przeto się nie pysznij, ale trwaj w bojaźni! 21 Jeżeli bowiem nie oszczędził Bóg gałęzi naturalnych, może też nie oszczędzić i ciebie. 22 Przyjrzyj się więc dobroci i surowości Bożej. Surowość [okazuje się] wobec tych, co upadli, a dobroć Boża wobec ciebie, jeśli tylko wytrwasz w [kręgu] tej dobroci; w przeciwnym razie i ty będziesz wycięty. 23 A i oni, jeżeli nie będą trwać w niewierze, zostaną wszczepieni. Bo Bóg ma moc wszczepić ich ponownie. 24 Albowiem jeżeli ty zostałeś odcięty od naturalnej dla ciebie dziczki oliwnej i przeciw naturze wszczepiony zostałeś w oliwkę szlachetną, o ileż łatwiej mogą być wszczepieni w swoją własną oliwkę ci, którzy do niej należą z natury.

(Kol 2): 7 Zapaśćcie w Niego korzenie i na Nim dalej się budujcie, i umacniajcie się w wierze, jak was nauczono, pełni wdzięczności.

(Ef 3): 17 Abyście [byli] w miłości wkorzeni i ugruntowani.

(J 15): 1 Ja jestem prawdziwym krzewem winnym, a Ojciec mój jest tym, który [go] uprawia. 2 Każdą latorośl, która we Mnie nie przynosi owocu, odcina, a każdą, która przynosi owoc, oczyszcza, aby przynosiła owoc obfity. 3 Wy już jesteście czysti dzięki słowu, które wypowiedziałem do was. 4 Wytrwajcie we Mnie, a Ja [będę trwał] w was. Podobnie jak latorośl nie może przynosić owocu sama z siebie - jeśli nie trwa w winnym krzewie - tak samo i wy, jeżeli we Mnie trwać nie będziecie. 5 Ja jestem krzewem winnym, wy - latoroślami. Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi owoc obfity, ponieważ beze Mnie nic nie możecie uczynić. 6 Ten, kto we Mnie nie trwa, zostanie wyrzucony jak winna latorośl i uschnie. I zbiera się ją, i wrzuca do ognia, i płonie.

Miłować nieprzyjaciół

(Rz 12): 14 Błogosławcie tych, którzy was prześladowają! Błogosławcie, a nie złorzeczcie! [...] 17 Nikomu złem za złe nie odpłacajcie. Starajcie się dobrze czynić wobec wszystkich ludzi! 18 Jeżeli to jest możliwe, o ile to od was zależy, żyjcie w zgodzie ze wszystkimi ludźmi! 19 Umiłowani, nie wymierzajcie sami sobie sprawiedliwości, lecz pozostawcie to pomocy [Bożej]! Napisano bowiem: Do Mnie należy pomsta. Ja wymierzę zapłatę - mówi Pan - ale: Jeżeli nieprzyjaciół twój cierpi głód - nakarm go. 20 Jeżeli pragnie - napój go! Tak bowiem czyniąc, węgle żarzące zgromadzisz na jego głowę. 21 Nie daj się zwyciężyć złu, ale zło dobrem zwyciężaj! 16 Bądźcie zgodni we wzajemnych uczuciach! Nie gońcie za wielkością, lecz niech was pociąga to, co pokorne! Nie uważajcie sami siebie za mądrych!

(1 Tes 5): 13 ... Między sobą zachowujcie pokój! 15 Uważajcie, aby nikt nie odpłacał złem za złe, zawsze usiłujcie czynić dobrze sobie nawzajem i wobec wszystkich!

(Mt 5): 38 Słyszeliście, że powiedziano: Oko za oko i ząb za ząb! 39 A Ja wam powiadam: Nie stawiajcie oporu złemu. Lecz jeśli cię kto uderzy w prawy policzek, nadstaw mu i drugi! 40 Temu, kto chce prawować się z tobą i wziąć twoją szatę, odstęp i płaszcz! 41 Zmusza cię kto, żeby iść z nim tysiąc kroków, idź dwa tysiące! 42 Daj temu, kto cię prosi, i nie odwracaj się od tego, kto chce pożyczyć od ciebie.

43 Słyszeliście, że powiedziano: Będziesz miłował swego bliźniego, a nieprzyjaciela swego będziesz nienawidził. 44 A Ja wam powiadam: Miłujcie waszych nieprzyjaciół i módlcie się za tych, którzy was prześladowają; 45 tak będziecie synami Ojca waszego, który jest w niebie; ponieważ On sprawia, że słońce Jego wschodzi nad złymi i nad dobrymi, i On zsyła deszcz na sprawiedliwych i niesprawiedliwych. 46 Jeśli bowiem miłujecie tych, którzy was miłują, cóż za nagrodę mieć będziecie? Czyż i celnicy tego nie czynią? 47 I jeśli pozdrawiacie tylko swych braci, cóż szczególnego czynicie? Czyż i poganie tego nie czynią? 48 Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski. 25 W owym czasie Jezus przemówił tymi słowami: «Wysławiam Cię, Ojczy, Panie nieba i ziemi, że zakryłeś te rzeczy przed mądrymi i roztroptymi, a objawiłeś je prostaczkom.

(Łk 6): 27 Lecz powiadam wam, którzy słuchacie: Miłujcie waszych nieprzyjaciół; dobrze czyńcie tym, którzy was nienawidzą; 28 błogosławcie tym, którzy was przeklinają, i módlcie się za tych, którzy was oczerniają. 29 Jeśli cię kto uderzy w [jeden] policzek, nadstaw mu i drugi! Jeśli bierze ci płaszcz, nie broń mu i szaty! 30 Daj każdemu, kto cię prosi, a nie dopominaj się zwrotu od tego, który bierze twoje.

31 Jak chcecie, żeby ludzie wam czynili, podobnie wy im czyńcie! 32 Jeśli bowiem miłujecie tych tylko, którzy was miłują, jakaż za to dla was wdzięczność? Przecież i grzesznicy miłość okazują tym, którzy ich miłują. 33 I jeśli dobrze czynicie tym tylko, którzy wam dobrze czynią, jakaż za to dla was wdzięczność? I grzesznicy to samo czynią. 34 Jeśli pożyczek udzielacie tym, od których spodziewacie się zwrotu, jakaż za to dla was wdzięczność? I grzesznicy grzesznikom pożyczają, żeby tyleż samo otrzymać. 35 Wy natomiast miłujcie waszych nieprzyjaciół, czyńcie dobrze i pożyczajcie, niczego się za to nie spodziewając. A wasza nagroda będzie wielka, i będziecie synami Najwyższego; ponieważ On jest dobry dla niewdzięcznych i złych. 36 Bądźcie miłosierni, jak Ojciec wasz jest miłosierny.

Poniżenie światowej mądrości i wywyższenie pokornych

(Rz 12): 16 Bądźcie zgodni we wzajemnych uczuciach! Nie gońcie za wielkością, lecz niech was pociąga to, co pokorne! Nie uważajcie sami siebie za mądrych!

(1 Kor 1): 25 To bowiem, co jest głupstwem u Boga, przewyższa mądrością ludzi, a co jest słabe u Boga, przewyższa mocą ludzi. 26 Przeto przypatrzcie się, bracia, powołaniu waszemu! Niewielu tam mędrców według oceny ludzkiej, niewielu możnych, niewielu szlachetnie urodzonych. 27 Bóg wybrał właśnie to, co głupie w oczach świata, aby zawstydzić mędrców, wybrał to, co niemocne, aby mocnych poniżyć; 28 i to, co nie jest szlachetnie urodzone według świata i wzgardzone, i to, co nie jest, wyróżnił Bóg, by to co jest, unicestwić, 29 tak by się żadne stworzenie nie chełpiło wobec Boga.

(1 Kor 3): 18 Niechaj się nikt nie łudzi! Jeśli ktoś spośród was mniema, że jest mądry na tym świecie, niech się stanie głupim, by posiadał mądrość. 19 Mądrość bowiem tego świata jest głupstwem u Boga.

(Mt 11): 25 W owym czasie Jezus przemówił tymi słowami: «Wysławiam Cię, Ojcze, Panie nieba i ziemi, że zakryłeś te rzeczy przed mądrymi i roztropnymi, a objawiłeś je prostaczkom.

(Łk 10): 21 W tej właśnie chwili Jezus rozradował się w Duchu Świętym i rzekł: «Wysławiam Cię, Ojcze, Panie nieba i ziemi, że zakryłeś te rzeczy przed mądrymi i roztropnymi, a objawiłeś je prostaczkom. Tak, Ojcze, gdyż takie było Twoje upodobanie.

Płacenie podatków

(Rz 13): 6 Z tego samego też powodu płaciecie podatki. Bo ci, którzy się tym zajmują, z woli Boga pełnią swój urząd. 7 Oddajcie każdemu to, mu się należy: komu podatek - podatek, komu cło - cło, komu uległość - uległość, komu cześć - cześć.

(Mt 22): 15 Wtedy faryzeusze odeszli i naradzali się, jak by podchwycić Go w mowie. 16 Posłali więc do Niego swych uczniów razem ze zwolennikami Heroda, aby Mu powiedzieli: «Nauczycielu, wiemy, że jesteś prawdomówny i drogi Bożej w prawdzie nauczasz. Na nikim Ci też nie zależy, bo nie oglądasz się na osobę ludzką. 17 Powiedz nam więc, jak Ci się zdaje? Czy wolno płacić podatek Cezarowi, czy nie?» 18 Jezus przejrzał ich przewrotność i rzekł: «Czemu Mnie wystawiacie na próbę, obłudnicy? 19 Pokażcie Mi monetę podatkową!» Przynieśli Mu denara. 20 On ich zapytał: «Czyj jest ten obraz i napis?» 21 Odpowiedzieli: «Cezara». Wówczas rzekł do nich: «Oddajcie więc Cezarowi to, co należy do Cezara, a Bogu to, co należy do Boga». 22 Gdy to usłyszeli, zmieszali się i zostawiwszy Go, odeszli.

(Mk 12): 13 Posłali natomiast do Niego kilku faryzeuszów i zwolenników Heroda, którzy mieli pochwycić Go w mowie. 14 Ci przyszli i rzekli do Niego: «Nauczycielu, wiemy, że jesteś prawdomówny i na nikim Ci nie zależy. Bo nie oglądasz się na osobę ludzką, lecz drogi Bożej w prawdzie nauczasz. Czy wolno płacić podatek Cezarowi, czy nie? Mamy płacić czy nie płacić?» 15 Lecz On poznał ich obłudę i rzekł do nich: «Czemu Mnie wystawiacie na próbę? Przynieście Mi denara, chcę zobaczyć». 16 Przynieśli, a On ich zapytał: «Czyj jest ten obraz i napis?» Odpowiedzieli Mu: «Cezara». 17 Wówczas Jezus rzekł do nich: «Oddajcie więc Cezarowi to, co należy do Cezara, a Bogu to, co należy do Boga». I byli pełni podziwu dla Niego.

(Łk 20): 20 Śledzili Go więc i nasłali na Niego szpiegów. Ci udawali pobożnych i mieli podchwycić Go w mowie, aby Go wydać zwierzchności i władzy namiestnika. 21 Zapytali Go więc: «Nauczycielu, wiemy, że słusznie mówisz i uczysz, i nie masz względu na osobę, lecz drogi Bożej w prawdzie nauczasz. 22 Czy wolno nam płacić podatek Cezarowi, czy nie?» 23 On przejrzał ich podstęp i rzekł do nich: 24 «Pokażcie Mi denara. Czyj nosi obraz i napis?» Odpowiedzieli: «Cezara». 25 Wówczas rzekł do nich: «Oddajcie więc Cezarowi to, co należy do Cezara, a Bogu to, co należy do Boga». 26 I nie mogli podchwycić Go w żadnym słowie wobec ludu. Zmieszani Jego odpowiedzią, zamilkli.

Przykazanie miłości bliźniego zawierające w sobie wszystkie inne

(Rz 13): 8 Nikomu nie bądźcie nic dłużni poza wzajemną miłością. Kto bowiem miłuje bliźniego, wypełni Prawo. 9 Albowiem przykazania: Nie cudzołóż, nie zabijaj, nie kradnij, nie pożądaj, i wszystkie inne - streszczają się w tym nakazie: Miłuj bliźniego swego jak siebie samego! 10 Miłość nie wyrządza zła bliźniemu. Przeto miłość jest doskonałym wypełnieniem Prawa.

(Ga 5): 14 Bo całe Prawo wypełnia się w tym jednym nakazie: Będziesz miłował bliźniego swego jak siebie samego.

(Mt 22): 34 Gdy faryzeusze dowiedzieli się, że zamknął usta saduceuszom, zebrali się razem, 35 a jeden z nich, uczony w Prawie, zapytał Go, wystawiając Go na próbę: 36 «Nauczycielu, które przykazanie w Prawie jest największe?» 37 On mu odpowiedział: «Będziesz miłował Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą i całym swoim umysłem. 38 To jest największe i pierwsze przykazanie. 39 Drugie podobne jest do niego: Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego. 40 Na tych dwóch przykazaniach opiera się całe Prawo i Prorocy».

(Mk 12): 28 Zbliżył się także jeden z uczonych w Piśmie, który im się przysłuchiwał, gdy rozprawiali ze sobą. Widząc, że Jezus dobrze im odpowiedział, zapytał Go: «Które jest pierwsze ze wszystkich przykazań?» 29 Jezus odpowiedział: «Pierwsze jest: Słuchaj, Izraelu, Pan Bóg nasz, Pan jest jeden. 30 Będziesz miłował Pana, Boga swego, całym swoim sercem, całą swoją duszą, całym swoim umysłem i całą swoją mocą. 31 Drugie jest to: Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego. Nie ma innego przykazania większego od tych». 32 Rzekł Mu uczony w Piśmie: «Bardzo dobrze, Nauczycielu, słusznieś powiedział, bo Jeden jest i nie ma innego prócz Niego. 33 Miłować Go całym sercem, całym umysłem i całą mocą i miłować bliźniego jak siebie samego daleko więcej znaczy niż wszystkie całopalenia i ofiary». 34 Jezus widząc, że rozumnie odpowiedział, rzekł do niego: «Niedaleko jesteś od królestwa Bożego». I nikt już nie odważył się więcej Go pytać.

(Łk 10): 25 A oto powstał jakiś uczony w Prawie i wystawiając Go na próbę, zapytał: «Nauczycielu, co mam

czynić, aby osiągnąć życie wieczne?» 26 Jezus mu odpowiedział: «Co jest napisane w Prawie? Jak czytasz?» 27 On rzekł: Będiesz miłował Pana, Boga swego, całym swoim sercem, całą swoją duszą, całą swoją mocą i całym swoim umysłem; a swego bliźniego jak siebie samego. 28 Jezus rzekł do niego: «Dobrześ odpowiedział. To czyń, a będziesz żył».

(Mt 19): 16 A oto zbliżył się do Niego pewien człowiek i zapytał: «Nauczycielu, co dobrego mam czynić, aby otrzymać życie wieczne?» 17 Odpowiedział mu: «Dlaczego Mnie pytasz o dobro? Jeden tylko jest Dobry. A jeśli chcesz osiągnąć życie, zachowaj przykazania». 18 Zapytał Go: «Które?» Jezus odpowiedział: «Oto te: Nie zabijaj, nie cudzołóż, nie kradnij, nie zeznawaj fałszywie, 19 czcij ojca i matkę oraz miłuj swego bliźniego, jak siebie samego!» 20 Odrzekł Mu młodzieniec: «Przestrzegałem tego wszystkiego, czego mi jeszcze brakuje?» 21 Jezus mu odpowiedział: «Jeśli chcesz być doskonały, idź, sprzedaj, co posiadasz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie. Potem przyjdź i chodź za Mną!» 22 Gdy młodzieniec usłyszał te słowa, odszedł zasmucony, miał bowiem wiele posiadłości.

(Mk 10): 17 Gdy wybierał się w drogę, przybiegł pewien człowiek i upadłszy przed Nim na kolana, pytał Go: «Nauczycielu dobry, co mam czynić, aby osiągnąć życie wieczne?» 18 Jezus mu rzekł: «Czemu nazywasz Mnie dobrym? Nikt nie jest dobry, tylko sam Bóg. 19 Znasz przykazania: Nie zabijaj, nie cudzołóż, nie kradnij, nie zeznawaj fałszywie, nie oszukuj, czcij swego ojca i matkę». 20 On Mu rzekł: «Nauczycielu, wszystkiego tego przestrzegałem od mojej młodości». 21 Wtedy Jezus spojrział z miłością na niego i rzekł mu: «Jednego ci brakuje. Idź, sprzedaj wszystko, co masz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie. Potem przyjdź i chodź za Mną!» 22 Lecz on spochmurniał na te słowa i odszedł zasmucony, miał bowiem wiele posiadłości.

(Łk 18): 18 Zapytał Go pewien zwierzchnik: «Nauczycielu dobry, co mam czynić, aby osiągnąć życie wieczne?» 19 Jezus mu odpowiedział: «Czemu nazywasz Mnie dobrym? Nikt nie jest dobry, tylko sam Bóg. 20 Znasz przykazania: Nie cudzołóż, nie zabijaj, nie kradnij, nie zeznawaj fałszywie, czcij swego ojca i matkę!» 21 On odrzekł: «Od młodości przestrzegałem tego wszystkiego». 22 Jezus słysząc to, rzekł mu: «Jednego ci jeszcze brak: sprzedaj wszystko, co masz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie; potem przyjdź i chodź ze Mną». 23 Gdy to usłyszał, mocno się zasmucił, gdyż był bardzo bogaty.

Zniesienie rytualnej nieczystości

(Rz 14): 14 Wiem i przekonany jestem w Panu Jezusie, że nie ma niczego, co by samo przez się było nieczyste, a jest nieczyste tylko dla tego, kto je uważa za nieczyste. 17 Bo królestwo Boże to nie sprawa tego, co się je i pije, ale to sprawiedliwość, pokój i radość w Duchu Świętym.

(Mt 15): 10 Potem przywołał do siebie tłum i rzekł do niego: «Słuchajcie i chciejcie zrozumieć. 11 Nie to, co wchodzi do ust, czyni człowieka nieczystym, ale co z ust wychodzi, to go czyni nieczystym».

(Mk 7): 14 Potem przywołał znowu tłum do siebie i rzekł do niego: «Słuchajcie Mnie, wszyscy, i zrozumiećcie! 15 Nic nie wchodzi z zewnątrz w człowieka, co mogłoby uczynić go nieczystym; lecz co wychodzi z człowieka, to czyni człowieka nieczystym.

Królestwo Boże to więcej niż troski doczesne

(Rz 14): 17 Bo królestwo Boże to nie sprawa tego, co się je i pije, ale to sprawiedliwość, pokój i radość w Duchu Świętym.

(Mt 6): 31 Nie troszczcie się więc zbytnio i nie mówcie: co będziemy jeść? co będziemy pić? czym będziemy się przyodziewać? 32 Bo o to wszystko poganie zabiegają. Przecież Ojciec wasz niebieski wie, że tego wszystkiego potrzebujecie. 33 Starajcie się naprzód o królestwo i o Jego sprawiedliwość, a to wszystko będzie wam dodane.

Chrystus uświęceniem i odkupieniem

(1 Kor 1): 30 Przez Niego bowiem jesteście w Chryście Jezusie, który stał się dla nas mądrością od Boga i sprawiedliwością, i uświęceniem, i odkupieniem.

(J 17): 17 Uświęć ich w prawdzie. Słowo Twoje jest prawdą. 18 Jak Ty Mnie posłałeś na świat, tak i Ja ich na świat posłałem. 19 A za nich Ja poświęcam w ofierze samego siebie, aby i oni byli uświęceni w prawdzie.

Nieświadomość władców tego świata, krzyżujących Chrystusa

(1 Kor 2): 7 Lecz głosimy tajemnicę mądrości Bożej, mądrość ukrytą, tę, którą Bóg przed wiekami przeznaczył ku chwale naszej, 8 tę, której nie pojął żaden z władców tego świata; gdyby ją bowiem pojęli, nie ukrzyżowaliby Pana chwały.

(Łk 23): 33 Gdy przyszedli na miejsce, zwane «Czaszką», ukrzyżowali tam Jego i złoczyńców, jednego po prawej, drugiego po lewej Jego stronie. 34 Lecz Jezus mówił: «Ojcze, przebacz im, bo nie wiedzą, co czynią»

(J 1): 10 Na świecie było [Słowo], a świat stał się przez Nie, lecz świat Go nie poznał.

Człowiek zmysłowy nie poznaje działania Bożego Ducha

(1 Kor 2): 13 A głosimy to nie uczonymi słowami ludzkiej mądrości, lecz pouczeni przez Ducha, przedstawiając duchowe sprawy tym, którzy są z Ducha. 14 Człowiek zmysłowy bowiem nie pojmuje tego, co jest z Bożego Ducha. Głupstwem mu się to wydaje i nie może tego poznać, bo tylko duchem można to rozsądzić. 15 Człowiek zaś duchowy rozsądza wszystko, lecz sam przez nikogo nie jest sądzony.

(J 14): 16 Ja zaś będę prosił Ojca, a innego Pocieszyciela da wam, aby z wami był na zawsze - 17 Ducha Prawdy, którego świat przyjąć nie może, ponieważ Go nie widzi ani nie zna. Ale wy Go znacie, ponieważ u was przebywa i w was będzie.

Powtórne narodziny

(1 Kor 3): 1 A ja nie mogłem, bracia, przemawiać do was jako do ludzi duchowych, lecz jako do cielesnych, jak do niemowląt w Chrystusie. 2 Mleko wam dałem, a nie pokarm stały, boście byli niemocni; zresztą i nadal nie jesteście mocni.

(J 3): 3 W odpowiedzi rzekł do niego Jezus: «Zaprawdę, zaprawdę, powiadam ci, jeśli się ktoś nie narodzi powtórnie, nie może ujrzeć królestwa Bożego». 4 Nikodem powiedział do Niego: «Jakżeż może się człowiek narodzić będąc starcem? Czyż może powtórnie wejść do łona swej matki i narodzić się?» 5 Jezus odpowiedział: «Zaprawdę, zaprawdę, powiadam ci, jeśli się ktoś nie narodzi z wody i z Ducha, nie może wejść do królestwa Bożego. 6 To, co się z ciała narodziło, jest ciałem, a to, co się z Ducha narodziło, jest duchem.

(Mt 18): 3 «Zaprawdę, powiadam wam: Jeśli się nie odmienicie i nie staniecie jak dzieci, nie wejdziecie do królestwa niebieskiego.

Wspólny wysiłek wielu rolników

(1 Kor 3): 5 Kimże jest Apollos? Albo kim jest Paweł? Sługami, przez których uwierzyliście według tego, co każdemu dał Pan. 6 Ja siałem, Apollos podlewał, lecz Bóg dał wzrost. 7 Otóż nic nie znaczy ten, który sieje, ani ten, który podlewa, tylko Ten, który daje wzrost - Bóg.

(J 4): 36 Żniwiarz otrzymuje już zapłatę i zbiera plon na życie wieczne, tak iż siewca cieszy się razem ze żniwiarzem. 37 Tu bowiem okazuje się prawdziwym powiedzenie: Jeden sieje, a drugi zbiera. 38 Ja was wysłałem żąć to, nad czym wyście się nie natrudzili. Inni się natrudzili, a w ich trud wyście weszli».

Ludzie jako rola uprawna

(1 Kor 3): 9 My bowiem jesteśmy pomocnikami Boga, wy zaś jesteście uprawną rolą Bożą i Bożą budowlą.

(Ga 6): 8 Bóg nie dozwoli z siebie sztydzić. A co człowiek sieje, to i żąć będzie: kto sieje w cieło swoim, jako plon ciała zbierze zagładę; kto sieje w duchu, jako plon ducha zbierze życie wieczne.

(Mt 13): 18 Wy zatem posłuchajcie przypowieści o siewcy! 19 Do każdego, kto słucha słowa o królestwie, a nie rozumie go, przychodzi Zły i porywa to, co zasiane jest w jego sercu. Takiego człowieka oznacza ziarno posiane na drodze. 20 Posiane na miejsce skaliste oznacza tego, kto słucha słowa i natychmiast z radością je przyjmuje; 21 ale nie ma w sobie korzenia, lecz jest niestały. Gdy przyjdzie ucisk lub prześladowanie z powodu słowa, zaraz się załamuje. 22 Posiane między ciernie oznacza tego, kto słucha słowa, lecz troski doczesne i ułuda bogactwa zagłuszają słowo, tak że zostaje bezowocne. 23 Posiane w końcu na ziemię żyzną oznacza tego, kto słucha słowa i rozumie je. On też wydaje plon: jeden stokrotny, drugi sześćdziesięciokrotny, inny trzydziestokrotny».

(Mk 4):14 Siewca sieje słowo. 15 A oto są ci [posiani] na drodze: u nich się sieje słowo, a skoro je usłyszą, zaraz przychodzi szatan i porywa słowo zasiane w nich. 16 Podobnie na miejscach skalistych posiani są ci, którzy, gdy usłyszą słowo, natychmiast przyjmują je z radością, 17 lecz nie mają w sobie korzenia i są niestali. Gdy potem przyjdzie ucisk lub prześladowanie z powodu słowa, zaraz się załamują. 18 Są inni, którzy są zasiani między ciernie: to są ci, którzy słuchają wprawdzie słowa, 19 lecz troski tego świata, ułuda bogactwa i inne żądze wciskają się i zagłuszają słowo, tak że zostaje bezowocne. 20 W końcu na ziemię żyzną zostali posiani ci, którzy słuchają słowa, przyjmują je i wydają owoc: trzydziestokrotny, sześćdziesięciokrotny i stokrotny»

(Łk 8): 11 Takie jest znaczenie przypowieści: Ziarnem jest słowo Boże. 12 Tymi na drodze są ci, którzy słuchają słowa; potem przychodzi diabeł i zabiera słowo z ich serca, żeby nie uwierzyli i nie byli zbawieni. 13 Na skałę pada u tych, którzy, gdy usłyszą, z radością przyjmują słowo, lecz nie mają korzenia: wierzą do czasu, a w chwili pokusy odstępują. 14 To, co padło między ciernie, oznacza tych, którzy słuchają słowa, lecz potem odchodzą i przez troski, bogactwa i przyjemności życia bywają zagłuszeni i nie wydają owocu. 15 W końcu ziarno w żyznej ziemi oznacza tych, którzy wysłuchawszy słowa sercem szlachetnym i dobrym, zatrzymują je i wydają owoc przez swą wytrwałość.

Budowanie na mocnym fundamencie

(1 Kor 3): 10 Według danej mi łaski Bożej, jako roztropny budowniczy, położyłem fundament, ktoś inny zaś wznosi budynek. Niech każdy jednak baczy na to, jak buduje. 11 Fundamentu bowiem nikt nie może położyć innego, jak ten, który jest położony, a którym jest Jezus Chrystus. 12 I tak jak ktoś na tym fundamencie buduje: ze złota, ze srebra, z drogich kamieni, z drzewa, z trawy lub ze słomy, 13 tak też jawne się stanie dzieło każdego: odsłoni je dzień [Pański]; okaże się bowiem w ogniu, który je wypróbuje, jakie jest. 14 Ten, którego dzieło wzniesione na fundamencie przetrwa, otrzyma zapłatę; 15 ten zaś, którego dzieło spłonie,

poniesie szkodę: sam wprawdzie ocaleje, lecz tak jakby przez ogień.

(Ef 2): 20 [Jesteście] zbudowani na fundamencie apostołów i proroków, gdzie kamieniem węgielnym jest sam Chrystus Jezus. 21 W Nim zespalana cała budowla rośnie na świętą w Panu świątynię, 22 w Nim i wy także wznosicie się we wspólnym budowaniu, by stanowić mieszkanie Boga przez Ducha.

(Mt 7): 24 Każdego więc, kto tych słów moich słucha i wypełnia je, można porównać z człowiekiem roztroptym, który dom swój zbudował na skale. 25 Spadł deszcz, wezbrały potoki, zerwały się wichry i uderzyły w ten dom. On jednak nie runął, bo na skale był utwierdzony. 26 Każdego zaś, kto tych słów moich słucha, a nie wypełnia ich, można porównać z człowiekiem nierozsądnym, który dom swój zbudował na piasku. 27 Spadł deszcz, wezbrały potoki, zerwały się wichry i rzuciły się na ten dom. I runął, a upadek jego był wielki».

(Łk 6): 47 Pokażę wam, do kogo podobny jest każdy, kto przychodzi do Mnie, słucha słów moich i wypełnia je. 48 Podobny jest do człowieka, który buduje dom: wkopał się głęboko i fundament założył na skale. Gdy przyszła powódź, potok wezbrany uderzył w ten dom, ale nie zdołał go naruszyć, ponieważ był dobrze zbudowany. 49 Lecz ten, kto słucha, a nie wypełnia, podobny jest do człowieka, który zbudował dom na ziemi bez fundamentu. [Gdy] potok uderzył w niego, od razu runął, a upadek jego był wielki».

(Łk 14):28 Bo któż z was, chcąc zbudować wieżę, nie usiądzie wpierw i nie oblicza wydatków, czy ma na wykończenie? 29 Inaczej, gdyby założył fundament, a nie zdołałby wykończyć, wszyscy, patrząc na to, zaczęliby drwić z niego: 30 "Ten człowiek zaczął budować, a nie zdołał wykończyć".

Uważać siebie za sługę

(1 Kor 4): 1 Niech więc uważają nas ludzie za sługi Chrystusa i za szafarzy tajemnic Bożych! 2 A od szafarzy już tutaj się żąda, aby każdy z nich był wierny.

(Łk 17): 7 Kto z was, mając sługę, który orze lub pasie, powie mu, gdy on wróci z pola: "Pójdź i siądź do stołu?" 8 Czy nie powie mu raczej: "Przygotuj mi wieczerzę, przepasz się i usługuj mi, aż zjem i napiję się, a potem ty będziesz jadł i pił?" 9 Czy dziękuje słudze za to, że wykonał to, co mu polecono? 10 Tak mówcie i wy, gdy uczynicie wszystko, co wam polecono: "Słudzy nieużyteczni jesteśmy; wykonaliśmy to, co powinniśmy wykonać"».

Ujawnienie tego co w ciemnościach, oraz zamysłów serc

(1 Kor 4): 5 Przeto nie sądzcie przedwcześnie, dopóki nie przyjdzie Pan, który rozjaśni to, co w ciemnościach ukryte, i ujawni zamiary serc.

(Mk 4):21 Mówił im dalej: «Czy po to wnosi się światło, by je postawić pod korcem lub pod łóżkiem? Czy nie po to, aby je postawić na świeczniku? 22 Nie ma bowiem nic ukrytego, co by nie miało wyjść na jaw.

(Mt 10): 26 ... Nie ma bowiem nic zakrytego, co by nie miało być wyjawione, ani nic tajemnego, o czym by się nie miano dowiedzieć. 24 Każdego więc, kto tych słów moich słucha i wypełnia je, można porównać z człowiekiem roztroptym, który dom swój zbudował na skale. 25 Spadł deszcz, wezbrały potoki, zerwały się wichry i uderzyły w ten dom. On jednak nie runął, bo na skale był utwierdzony.

(Łk 8): 16 Nikt nie zapala lampy i nie przykrywa jej garncem ani nie stawia pod łóżkiem; lecz stawia na świeczniku, aby widzieli światło ci, którzy wchodzą. 17 Nie ma bowiem nic ukrytego, co by nie miało być ujawnione, ani nic tajemnego, co by nie było poznane i na jaw nie wyszło.

(Łk 2): 35 A Twoją duszę miecz przeniknie, aby na jaw wyszły zamysły serc wielu».

Odrobina kwasu zakwasza całe ciasto

(1 Kor 5): 6 Wcale nie macie się czym chlubić! Czyż nie wiecie, że odrobina kwasu całe ciasto zakwasza?

(Ga 5): 7 Biegliście tak wspaniale! Kto przeszkodził wam trwać przy prawdzie? 8 Wpływ ten nie pochodzi od Tego, który was powołuje. 9 Trochę kwasu ma moc zakwaszyć całe ciasto.

(Mt 13): 33 Powiedział im inną przypowieść: «Królestwo niebieskie podobne jest do zaczynu, który pewna kobieta wzięła i włożyła w trzy miary mąki, aż się wszystko zakwasiło».

(Łk 13): 20 I mówił dalej: «Z czym mam porównać królestwo Boże? 21 Podobne jest do zaczynu, który pewna kobieta wzięła i włożyła w trzy miary mąki, aż wszystko się zakwasiło».

Święci sędziami świata

(1 Kor 6): 11 2 Czy nie wiecie, że święci będą sędziami tego świata?

(Mt 19): 28 Jezus zaś rzekł do nich: «Zaprawdę, powiadam wam: Przy odrodzeniu, gdy Syn Człowieczy zasiądzie na swym tronie chwały, wy, którzy posłżycie za Mną, zasiądziecie również na dwunastu tronach, sądząc dwanaście pokoleń Izraela.

(Łk 22): 29 Dlatego i Ja przekazuję wam królestwo, jak Mnie przekazał je mój Ojciec: 30 abyście w królestwie

moim jedli i pili przy moim stole oraz żebyście zasiadali na tronach, sądząc dwanaście pokoleń Izraela.

Odrodzenie w wodzie i w Duchu

(1 Kor 6): 11 ... Lecz zostaliście obmyci, uświęceni i usprawiedliwieni w imię Pana naszego Jezusa Chrystusa i przez Ducha Boga naszego.

(Tt 3): 4 Gdy zaś ukazała się dobroć i miłość Zbawiciela, naszego Boga, do ludzi, 5 nie ze względu na sprawiedliwe uczynki, jakie spełniliśmy, lecz z miłosierdzia swego zbawił nas przez obmycie odradzające i odnawiające w Duchu Świętym.

(J 3): 5 Jezus odpowiedział: «Zaprawdę, zaprawdę, powiadam ci, jeśli się ktoś nie narodzi z wody i z Ducha, nie może wejść do królestwa Bożego.

Zakaz rozwodów

(1 Kor 7): 10 Tym zaś, którzy trwają w związkach małżeńskich, nakazuję nie ja, lecz Pan: Żona niech nie odchodzi od swego męża! 11 Gdyby zaś odeszła, niech pozostanie samotną albo niech się pojedna ze swym mężem. Mąż również niech nie odda żony.

(Mt 19): 3 Wtedy przystąpili do Niego faryzeusze, chcąc Go wystawić na próbę, i zadali Mu pytanie: «Czy wolno oddalić swoją żonę z jakiegokolwiek powodu?» 4 On odpowiedział: «Czy nie czytaliście, że Stwórca od początku stworzył ich jako mężczyznę i kobietę? 5 I rzekł: Dlatego opuści człowiek ojca i matkę i złączy się ze swoją żoną, i będą oboje jednym ciałem. 6 A tak już nie są dwoje, lecz jedno ciało. Co więc Bóg złączył, niech człowiek nie rozdziela». 7 Odparli Mu: «Czemu więc Mojżesz polecił dać jej list rozwodowy i odprawić ją?» 8 Odpowiedział im: «Przez wzgląd na zatwardziałość serc waszych pozwolił wam Mojżesz oddalać wasze żony; lecz od początku tak nie było. 9 A powiadam wam: Kto odda swoją żonę - chyba w wypadku nierządu - a bierze inną, popełnia cudzołóstwo. I kto oddaloną bierze za żonę, popełnia cudzołóstwo».

(Mk 10): 2 Przystąpili do Niego faryzeusze i chcąc Go wystawić na próbę, pytali Go, czy wolno mężowi oddalić żonę. 3 Odpowiadając zapytał ich: «Co wam nakazał Mojżesz?» 4 Oni rzekli: «Mojżesz pozwolił napisać list rozwodowy i oddalić». 5 Wówczas Jezus rzekł do nich: «Przez wzgląd na zatwardziałość serc waszych napisał wam to przykazanie. 6 Lecz na początku stworzenia Bóg stworzył ich jako mężczyznę i kobietę: 7 dlatego opuści człowiek ojca swego i matkę 8 i złączy się ze swoją żoną, i będą oboje jednym ciałem. A tak już nie są dwoje, lecz jedno ciało. 9 Co więc Bóg złączył, tego człowiek niech nie rozdziela!»

10 W domu uczniowie raz jeszcze pytali Go o to. 11 Powiedział im: «Kto odda żonę swoją, a bierze inną, popełnia cudzołóstwo względem niej. 12 I jeśli żona opuści swego męża, a wyjdzie za innego, popełnia cudzołóstwo».

(Łk 16): 18 Każdy, kto odda swoją żonę, a bierze inną, popełnia cudzołóstwo; i kto oddaloną przez męża bierze za żonę, popełnia cudzołóstwo.

Przywileje duszpasterzy

(1 Kor 9): 13 Czyż nie wiecie, że ci, którzy trudzą się około ofiar, żywią się ze świątyni, a ci, którzy posługują przy ołtarzu, mają udział w [ofiarach] ołtarza? 14 Tak też i Pan postanowił, ażeby z Ewangelii żyli ci, którzy głoszą Ewangelię. [...] 17 Gdybym to czynił z własnej woli, miałbym zapłatę, lecz jeśli działam nie z własnej woli, to tylko spełniam obowiązki szafarza. 18 Jakąż przeto mam zapłatę? Otóż tę właśnie, że głosząc Ewangelię bez żadnej zapłaty, nie korzystam z praw, jakie mi daje Ewangelia.

(Ga 6): 6 Ten, kto pobiera naukę wiary, niech użycza ze wszystkich swoich dóbr temu, kto go naucza.

(1 Tm 5): 17 Prezbyterzy, którzy dobrze przewodniczą, niech będą uważani za godnych podwójnej czci, najbardziej ci, którzy trudzą się głoszeniem słowa i nauczaniem. 18 Mówi bowiem Pismo:

Nie zawiążesz pyska wołowi młóćącemu oraz:

Godzien jest robotnik zapłaty swojej.

(Mt 10): 10 ... Wart jest bowiem robotnik swej strawy.

(Łk 10): 7 W tym samym domu zostańcie, jedząc i pijąc, co mają; bo zasługuje robotnik na swoją zapłatę.

Przykład pokolenia Izraelitów, co pomarło na pustyni

(1 Kor 10): 1 Nie chciałbym, bracia, żebyście nie wiedzieli, że nasi ojcowie wszyscy, co prawda zostawali pod obłokiem, wszyscy przeszli przez morze 2 i wszyscy byli ochrzczeni w [imię] Mojżesza, w obłoku i w morzu; 3 wszyscy też spożywali ten sam pokarm duchowy 4 i pili ten sam duchowy napój. Pili zaś z towarzyszącej im duchowej skały, a ta skała - to był Chrystus. 5 Lecz w większości z nich nie upodobał sobie Bóg; polegli bowiem na pustyni. 6 Stało się zaś to wszystko, by mogło posłużyć za przykład dla nas, abyśmy nie pożądali złego, tak jak oni pożądali.

(J 6): 31 Ojcowie nasi jedli mannę na pustyni, jak napisano: Dał im do jedzenia chleb z nieba». 32 Rzekł do nich Jezus: «Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Nie Mojżesz dał wam chleb z nieba, ale dopiero Ojciec mój da wam prawdziwy chleb z nieba. [...]. 49 Ojcowie wasi jedli mannę na pustyni i pomarli.[...]. 58 To jest chleb, który z nieba zstąpił - nie jest on taki jak ten, który jedli wasi przodkowie, a poumierali. Kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki».

(J 7): 37 W ostatnim zaś, najbardziej uroczystym dniu święta, Jezus stojąc zawołał donośnym głosem: «Jeśli ktoś jest spragniony, a wierzy we Mnie - niech przyjdzie do Mnie i pije! 38 Jak rzekło Pismo: Strumienie wody żywej popłyną z jego wnętrza»

Można jeść co podadzą

(1 Kor 10): 27 Jeżeli zaprosi was ktoś z niewierzących a wy zgodzicie się przyjść, jedzcie wszystko, co wam podadzą, nie pytając o nic - dla spokoju sumienia.

(Łk 10): 8 Jeśli do jakiego miasta wejdziecie i przyjmą was, jedzcie, co wam podadzą;

Ustanowienie Eucharystii

(1 Kor 10): 16 Kielich błogosławieństwa, który błogosławimy, czy nie jest udziałem we Krwi Chrystusa? Chleb, który łamiemy, czyż nie jest udziałem w Ciele Chrystusa?

(1 Kor 11): 23 Ja bowiem otrzymałem od Pana to, co wam przekazałem, że Pan Jezus tej nocy, kiedy został wydany, wziął chleb 24 i dzięki uczyniwszy połamał i rzekł: «To jest Ciało moje za was [wydane]. Czyńcie to na moją pamiątkę». 25 Podobnie, skończywszy wieczerzę, wziął kielich, mówiąc: «Ten kielich jest Nowym Przymierzem we Krwi mojej. Czyńcie to, ile razy pic będziecie, na moją pamiątkę».

(Łk 22): 15 Wtedy rzekł do nich: «Gorąco pragnąłem spożyć Paschę z wami, zanim będę cierpiał. 16 Albowiem powiadam wam: Już jej spożywać nie będę, aż się spełni w królestwie Bożym». 17 Potem wziął kielich i odmówiwszy dziękczynienie rzekł: «Weźcie go i podzielcie między siebie; 18 albowiem powiadam wam: odtąd nie będę już pił z owocu winnego krzewu, aż przyjdzie królestwo Boże». 19 Następnie wziął chleb, odmówiwszy dziękczynienie połamał go i podał mówiąc: «To jest Ciało moje, które za was będzie wydane: to czyńcie na moją pamiątkę!» 20 Tak samo i kielich po wieczerzy, mówiąc: «Ten kielich to Nowe Przymierze we Krwi mojej, która za was będzie wylana.»

(Mt 26): 26 A gdy oni jedli, Jezus wziął chleb i odmówiwszy błogosławieństwo, połamał i dał uczniom, mówiąc: «Bierzcie i jedzcie, to jest Ciało moje». 27 Następnie wziął kielich i odmówiwszy dziękczynienie, dał im, mówiąc: «Pijcie z niego wszyscy, 28 bo to jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana na odpuszczenie grzechów. 29 Lecz powiadam wam: Odtąd nie będę już pił z tego owocu winnego krzewu aż do owego dnia, kiedy pic go będę z wami nowy, w królestwie Ojca mojego».

(Mk 14): 22 A gdy jedli, wziął chleb, odmówił błogosławieństwo, połamał i dał im mówiąc: «Bierzcie, to jest Ciało moje». 23 Potem wziął kielich i odmówiwszy dziękczynienie dał im, i pili z niego wszyscy. 24 I rzekł do nich: «To jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana. 25 Zaprawdę, powiadam wam: Odtąd nie będę już pił z owocu winnego krzewu aż do owego dnia, kiedy pic go będę nowy w królestwie Bożym».

Wiara co góry przenosi

(1 Kor 13): 2 Gdybym też miał dar prorokowania
i znał wszystkie tajemnice,
i posiadał wszelką wiedzę,
i wszelką [możliwą] wiarę, tak iżbym góry przenosił.

(Mk 11): 22 Jezus im odpowiedział: «Miejcie wiarę w Boga! 23 Zaprawdę, powiadam wam: Kto powie tej górze: "Podnieś się i rzuć się w morze", a nie wątpi w duszy, lecz wierzy, że spełni się to, co mówi, tak mu się stanie.

(Mt 21): 21 Jezus im odpowiedział: «Zaprawdę, powiadam wam: jeśli będziecie mieć wiarę, a nie zwątpicie, to nie tylko z figowym drzewem to uczynicie, ale nawet jeśli powiecie tej górze: "Podnieś się i rzuć się w morze!", stanie się.

(Mt 17): 20 Bo zaprawdę, powiadam wam: Jeśli będziecie mieć wiarę jak ziarnko gorczycy, powiecie tej górze: "Przesuń się stąd tam!", a przesunie się. I nic niemożliwego nie będzie dla was.

Rozdanie całej majątności na jałmużnę

(1 Kor 13): 3 I gdybym rozdał na jałmużnę całą majątność moją.

(Mt 19): 21 Jezus mu odpowiedział: «Jeśli chcesz być doskonały, idź, sprzedaj, co posiadasz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie. Potem przyjdź i chodź za Mną!»

(Mk 10): 21 Wtedy Jezus spojrzał z miłością na niego i rzekł mu: «Jednego ci brakuje. Idź, sprzedaj wszystko, co masz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie. Potem przyjdź i chodź za Mną!»

(Łk 18): 22 Jezus słysząc to, rzekł mu: «Jednego ci jeszcze brak: sprzedaj wszystko, co masz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie; potem przyjdź i chodź ze Mną».

Obumierające ziarno

(1 Kor 15): 36 O, niemądry! Przecież to, co siejesz, nie ożyje, jeżeli wprzód nie obumrze. 37 To, co zasiewasz,

nie jest od razu ciałem, którym ma się stać potem, lecz zwykłym ziarnem, na przykład pszenicznym lub jakimś innym.

(J 12): 24 Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Jeżeli ziarno pszenicy spadnie w ziemię nie obumrze, zostanie tylko samo, ale jeżeli obumrze, przynosi plon obfity. 25 Ten, kto kocha swoje życie traci je, a kto nienawidzi swego życia na tym świecie, zachowa je na życie wieczne.

Tak lub Nie

(2 Kor 1): 17 Czyż więc poczynałem sobie lekkomyślnie, wszystko to zamierzając? Albo układając to, czym postanawiał według ciała w ten sposób, iżby "tak, tak" było u mnie równocześnie "nie, nie". 18 Bóg mi świadkiem, że w tym, co do was mówię, nie ma równocześnie "tak" i "nie".

(Mt 5): 37 Niech wasza mowa będzie: Tak, tak; nie, nie. A co nadto jest, od Złego pochodzi.

Chrześcijanie mają zachowywać pokój między sobą

(2 Kor 11): 11 Pokój zachowujcie.

(1 Tes 5): 13 ... Między sobą zachowujcie pokój!

(Mk 9): 50 ...Mieście sól w sobie i zachowujcie pokój między sobą!».

Upominanie błędnych

(Ga 6): 1 Bracia, a gdyby komu przydarzył się jaki upadek, wy, którzy pozostajecie pod działaniem Ducha, w duchu łagodności sprowadźcie takiego na właściwą drogę.

(Tt 3): 10 Sekciarza po jednym lub po drugim upomnieniu wystrzegaj się.

(Mt 18): 15 Gdy brat twój zgrzeszy, idź i upomnij go w cztery oczy. Jeśli cię usłucha, pozyskasz swego brata. 16 Jeśli zaś nie usłucha, weź z sobą jeszcze jednego albo dwóch, żeby na słowie dwóch albo trzech świadków oparła się cała sprawa. 17 Jeśli i tych nie usłucha, donieś Kościołowi! A jeśli nawet Kościół nie usłucha, niech ci będzie jak poganin i celnik!

(Łk 17): 3 Jeśli brat twój zawini, upomnij go; i jeśli żałuje, przebacz mu!

Bóg wybrał nas przez Chrystusa przed założeniem świata

(Ef 1): 4 W Nim bowiem wybrał nas przed założeniem świata, abyśmy byli święci i nieskalani przed Jego obliczem.

(J 15): 16 Nie wyście Mnie wybrali, ale Ja was wybrałem i przeznaczyłem was na to, abyście szli i owoc przynosili, i by owoc wasz trwał - aby wszystko dał wam Ojciec, o cokolwiek Go poprosicie w imię moje.

Jezus kamieniem węgielnym nowej Świątyni, fundament Kościoła

(Ef 2): 20 [Jesteście] zbudowani na fundamencie apostołów i proroków, gdzie kamieniem węgielnym jest sam Chrystus Jezus. 21 W Nim zespalana cała budowla rośnie na świętą w Panu świątynię, 22 w Nim i wy także wznosicie się we wspólnym budowaniu, by stanowić mieszkanie Boga przez Ducha. 17 Abyście [byli] w miłości wkorzeni i ugruntowani.

(Kol 2): 7 Zapuscacie w Niego korzenie i na Nim dalej się budujcie, i umacniajcie się w wierze, jak was nauczono, pełni wdzięczności.

(Mt 21): 42 Jezus im rzekł: «Czy nigdy nie czytaliście w Piśmie: Właśnie ten kamień, który odrzucili budujący, stał się głowicą węgła. Pan to sprawił, i jest cudem w naszych oczach. 43 Dlatego powiadam wam: Królestwo Boże będzie wam zabrane, a dane narodowi, który wyda jego owoce. 44 Kto upadnie na ten kamień, rozbije się, a na kogo on spadnie, zmiażdży go».

(Mk 12): 10 Nie czytaliście tych słów w Piśmie: Właśnie ten kamień, który odrzucili budujący, stał się głowicą węgła. 11 Pan to sprawił i jest cudem w oczach naszych».

(Łk 20): 17 On zaś spojrzawszy na nich i rzekł: «Cóż więc znaczy to słowo Pisma: Właśnie ten kamień, który odrzucili budujący, stał się głowicą węgła? 18 Każdy, kto upadnie na ten kamień, rozbije się, a na kogo on spadnie, zmiażdży go».

(Mt 16): 18 Otóż i Ja tobie powiadam: Ty jesteś Piotr [czyli Skała], i na tej Skale zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą.

Chrześcijanie światłem świata

(Ef 5): 8 Niegdyś bowiem byliście ciemnością, lecz teraz jesteście światłością w Panu: postępujcie jak dzieci światłości! 9 Owocem bowiem światłości jest wszelka prawda i sprawiedliwość, i prawda. 10 Badajcie, co jest miłe Panu. 11 I nie miejcie udziału w bezowocnych czynach ciemności, a raczej piętnując, nawracajcie [tamtych]! 12 O tym bowiem, co u nich się dzieje po kryjomu, wstyd nawet mówić. 13 Natomiast wszystkie te rzeczy piętnowane stają się jawne dzięki światłu, bo wszystko, co staje się jawne, jest światłem.

(Flp 2): 15 Abyście się stali bez zarzutu i bez winy jako nienaganne dzieci Boże pośród narodu zepsutego i przewrotnego. Między nimi jawicie się jako źródła światła w świecie.

(Mt 5): 14 Wy jesteście światłem świata. Nie może się ukryć miasto położone na górze. 15 Nie zapala się też światła i nie stawia pod korcem, ale na świeczniku, aby świeciło wszystkim, którzy są w domu. 16 Tak niech świeci wasze światło przed ludźmi, aby widzieli wasze dobre uczynki i chwalili Ojca waszego, który jest w niebie.

(Mk 4):21 Mówił im dalej: «Czy po to wnosi się światło, by je postawić pod korcem lub pod łóżkiem? Czy nie po to, aby je postawić na świeczniku? 22 Nie ma bowiem nic ukrytego, co by nie miało wyjść na jaw. 23 Kto ma uszy do słuchania, niechaj słucha!».

(Łk 8): 16 Nikt nie zapala lampy i nie przykrywa jej garncem ani nie stawia pod łóżkiem; lecz stawia na świeczniku, aby widzieli światło ci, którzy wchodzą. 17 Nie ma bowiem nic ukrytego, co by nie miało być ujawnione, ani nic tajemnego, co by nie było poznane i na jaw nie wyszło. 27 ... A gdy Rodzice wnosili Dzieciątka Jezus, aby postąpić z Nim według zwyczaju Prawa, 28 on wziął Je w objęcia, błogosławił Boga i mówił:

29 «Teraz, o Władco, pozwól odejść słudze Twemu w pokoju, według Twojego słowa. 30 Bo moje oczy ujrzały Twoje zbawienie, 31 którego przygotował wobec wszystkich narodów: 32 światło na oświecenie pogan i chwałę ludu Twego, Izraela».

Światło ujawnia złe uczynki

(Ef 5): 13 Natomiast wszystkie te rzeczy piętnowane stają się jawne dzięki światłu, bo wszystko, co staje się jawne, jest światłem.

(J 3): 20 Każdy bowiem, kto się dopuszcza nieprawości, nienawidzi światła i nie zbliża się do światła, aby nie potępiono jego uczynków.

Chrystus światłem (światłością)

(Ef 5): 14 Dlatego się mówi:

Zbudź się, o śpiący,

i powstań z martwych,

a zajaśnieje ci Chrystus.

(Mt 4): 12 Gdy [Jezus] posłyszał, że Jan został uwięziony, usunął się do Galilei. 13 Opuścił jednak Nazaret, przyszedł i osiadł w Kafarnaum nad jeziorem, na pograniczu Zabulona i Neftalego. 14 Tak miało się spełnić słowo proroka Izajasza:

15 Ziemia Zabulona i ziemia Neftalego.

Droga morska, Zajordanie,

Galilea pogan!

16 Lud, który siedział w ciemności,

ujrzał światło wielkie,

i mieszkańcom cienistej krainy śmierci

światło wzeszło.

(Łk 2): 27 ... A gdy Rodzice wnosili Dzieciątka Jezus, aby postąpić z Nim według zwyczaju Prawa, 28 on [starzec Symeon] wziął Je w objęcia, błogosławił Boga i mówił:

29 «Teraz, o Władco, pozwól odejść słudze Twemu w pokoju, według Twojego słowa. 30 Bo moje oczy ujrzały Twoje zbawienie, 31 którego przygotował wobec wszystkich narodów: 32 światło na oświecenie pogan i chwałę ludu Twego, Izraela».

(J 1): 9 Była światłość prawdziwa, która oświeca każdego człowieka, gdy na świat przychodzi.

(J 3): 19 A sąd polega na tym, że światło przyszło na świat, lecz ludzie bardziej umiłowali ciemność aniżeli światło: bo złe były ich uczynki.

(J 8): 12 A oto znów przemówił do nich Jezus tymi słowami: «Ja jestem światłością świata. Kto idzie za Mną, nie będzie chodził w ciemności, lecz będzie miał światło życia».

(J 9): 5 Jak długo jestem na świecie, jestem światłością świata».

(J 12): 35 Odpowiedział im więc Jezus: «Jeszcze przez krótki czas przebywa wśród was światłość. Chodźcie, dopóki macie światłość, aby was ciemność nie ogarnęła. A kto chodzi w ciemności, nie wie, dokąd idzie.

(J 12): 46 Ja przyszedłem na świat jako światło, aby każdy, kto we Mnie wierzy, nie pozostawał w ciemności.

Wzajemne uniżanie się chrześcijan

(Flp 2): 2 Dopełnijcie mojej radości przez to, że będziecie mieli te same dążenia: tę samą miłość i wspólnego ducha, pragnąc tylko jednego, 3 a niczego nie pragnąc dla niewłaściwego współzawodnictwa ani dla próżnej chwały, lecz w pokorze oceniając jedni drugich za wyżej stojących od siebie.

(Łk 14):7 Potem opowiedział zaproszonym przypowieść, gdy zauważył, jak sobie pierwsze miejsca wybierali. Tak mówił do nich: 8 «Jeśli cię kto zaprosi na ucztę, nie zajmuj pierwszego miejsca, by czasem ktoś znakomitszy od ciebie nie był zaproszony przez niego. 9 Wówczas przyjdzie ten, kto was obu zaprosił, i powie ci: "Ustąp temu miejsca!"; i musiałbyś ze wstydem zająć ostatnie miejsce. 10 Lecz gdy będziesz zaproszony, idź i usiądź na ostatnim miejscu. Wtedy przyjdzie gospodarz i powie ci: "Przyjacielu, przesiądź się wyżej!"; i spotka cię zaszczyt wobec wszystkich współbiesiadników. 11 Każdy bowiem, kto się wywyższa, będzie poniżony, a kto się poniża, będzie wywyższony».

(Łk 18): 14 ... Każdy bowiem, kto się wywyższa, będzie poniżony, a kto się uniża, będzie wywyższony».

(Mt 23): 12 Kto się wywyższa, będzie poniżony, a kto się poniża, będzie wywyższony.

Słowo Życia

(Flp 2): 16 Trzymajcie się mocno Słowa Życia.

(J 6): 63 ... Słowa, które Ja wam powiedziałem, są duchem i są życiem.

(J 6): 68 Odpowiedział Mu Szymon Piotr: «Panie, do kogóż pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego.

Kult w Duchu Bożym

(Flp 3): 3 My bowiem jesteśmy prawdziwie ludem obrzezanym - my, którzy sprawujemy kult w Duchu Bożym i chlubimy się w Chrystusie Jezusie, a nie pokładamy ufności w ciele.

(J 4): 23 Nadchodzi jednak godzina, owszem już jest, kiedy to prawdziwi czciciele będą oddawać cześć Ojcu w Duchu i prawdzie, a takich to czcicieli chce mieć Ojciec.

Wyrzeczenie się świata dla Chrystusa

(Flp 3): 8 I owszem, nawet wszystko uznaję za stratę ze względu na najwyższą wartość poznania Chrystusa Jezusa, Pana mojego. Dla Niego wyzułem się ze wszystkiego i uznaję to za śmieci, bylebym pozyskał Chrystusa.

(Mt 19): 29 I każdy, kto dla mego imienia opuści dom, braci lub siostry, ojca lub matkę, dzieci lub pole, stokroć tyle otrzyma i życie wieczne odziedziczy.

(Mk 10): 29 Jezus odpowiedział: «Zaprawdę, powiadam wam: Nikt nie opuszcza domu, braci, sióstr, matki, ojca, dzieci i pól 30 z powodu Mnie i z powodu Ewangelii, żeby nie otrzymał stokroć więcej teraz, w tym czasie, domów, braci, sióstr, matek, dzieci i pól, wśród prześladowań, a życia wiecznego w czasie przyszłym. 3

(Łk 18): 29 On im odpowiedział: «Zaprawdę, powiadam wam: Nikt nie opuszcza domu albo żony, braci, rodziców albo dzieci dla królestwa Bożego, żeby 30 nie otrzymał daleko więcej w tym czasie, a w wieku przyszłym - życia wiecznego».

Chrystus -przedwieczny stwórcy

(Kol 1): 15 On jest obrazem Boga niewidzialnego -

Pierworodnym wobec każdego stworzenia,

16 bo w Nim zostało wszystko stworzone:

i to, co w niebiosach, i to, co na ziemi,

były widzialne i niewidzialne,

czy Trony, czy Panowania, czy Zwierzchności, czy Władze.

Wszystko przez Niego i dla Niego zostało stworzone.

17 On jest przed wszystkim i wszystko w Nim ma istnienie.

(J 1): 1 Na początku było Słowo,
a Słowo było u Boga,
i Bogiem było Słowo.
2 Ono było na początku u Boga.
3 Wszystko przez Nie się stało,
a bez Niego nic się nie stało,

co się stało.
4 W Nim było życie,
a życie było światłością ludzi,
5 a światłość w ciemności świeci
i ciemność jej nie ogarnęła.
[...]
9 Była światłość prawdziwa,
która oświeca każdego człowieka,
gdy na świat przychodzi.
10 Na świecie było [Słowo],
a świat stał się przez Nie,
lecz świat Go nie poznał.

Nie szukanie ludzkiej chwały

(1 Tes 2): 5 Nigdy przecież nie posługiwaliśmy się pochlebstwem w mowie - jak wiecie - ani też nie kierowaliśmy się ukrytą chciwością, czego Bóg jest świadkiem, 6 nie szukając ludzkiej chwały ani pośród was, ani pośród innych.

(J 5): 41 Nie odbieram chwały od ludzi. [...] 44 Jak możecie uwierzyć, skoro od siebie wzajemnie odbieracie chwałę, a nie szukacie chwały, która pochodzi od samego Boga?

Kto odrzuca apostoła, odrzuca Boga

(1 Tes 4): 8 A więc kto [to] odrzuca, nie człowieka odrzuca, lecz Boga, który przecież daje wam swego Ducha Świętego.

(Łk 10): 16 Kto was słucha, Mnie słucha, a kto wami gardzi, Mną gardzi; lecz kto Mną gardzi, gardzi Tym, który Mnie posłał».

Dopełnienie miary swych zbrodni przez Żydów

(1 Tes 2): 15 Żydzi zabili Pana Jezusa i proroków, i nas także prześladowali. 16 Zabraniają nam przemawiać do pogan celem zbawienia ich; tak dopełniają zawsze miary swych grzechów. Ale przyszedł na nich ostateczny gniew Boży.

(Mt 23): 29 Biada wam, uczeni w Piśmie i faryzeusze, obłudnicy! Bo budujecie groby prorokom i zdobicie grobowce sprawiedliwych, 30 i mówicie: "Gdybyśmy żyli za czasów naszych przodków, nie byliśmy ich współnikami w zabójstwie proroków". 31 Przez to sami przyznajecie, że jesteście potomkami tych, którzy mordowali proroków! 32 Dopełnijcie i wy miary waszych przodków!

Przykazanie miłości

(1 Tes 4): 9 Nie jest rzeczą konieczną, abyśmy wam pisali o miłości braterskiej, albowiem Bóg was samych naucza, abyście się wzajemnie miłowali.

(J 13): 34 Przykazanie nowe daję wam, abyście się wzajemnie miłowali tak, jak Ja was umiłowałem; żebyście i wy tak się miłowali wzajemnie.

(J 15): 12 To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowałem.

Zawsze będziemy z Panem

(1 Tes 4): 17 Potem my, żywi i pozostawieni, wraz z nimi będziemy porwani w powietrze, na obłoki naprzeciw Pana, i w ten sposób zawsze będziemy z Panem.

(J 12): 26 A kto by chciał Mi służyć, niech idzie za Mną, a gdzie Ja jestem, tam będzie i mój sługa.

(J 17): 24 Ojcze, chcę, aby także ci, których Mi dałeś, byli ze Mną tam, gdzie Ja jestem, aby widzieli chwałę moją, którą Mi dałeś, bo umiłowałeś Mnie przed założeniem świata.

Dzień Pański przyjdzie jak złodziej, jak bóle na brzemienną

(1 Tes 5): 1 Nie potrzeba wam, bracia, pisać o czasach i chwilach. 2 Sami bowiem dokładnie wiecie, że dzień Pański przyjdzie tak, jak złodziej w nocy. 3 Kiedy bowiem będą mówić: «Pokój i bezpieczeństwo» - tak niespodzianie przyjdzie na nich zagłada, jak bóle na brzemienną, i nie ujdą. 4 Ale wy, bracia, nie jesteście w ciemnościach, aby ów dzień miał was zaskoczyć jak złodziej. 5 Wszyscy wy bowiem jesteście synami światłości i synami dnia. Nie jesteśmy synami nocy ani ciemności. 6 Nie śpijmy przeto jak inni, ale czuwajmy i bądźmy trzeźwi! 7 Ci, którzy śpią, w nocy śpią, a którzy się upijają, w nocy są pijani. 8 My zaś, którzy do dnia należymy, bądźmy trzeźwi, odziani w pancerz wiary i miłości oraz hełm nadziei zbawienia.

(Mt 24): 42 Czuwajcie więc, bo nie wiecie, w którym dniu Pan wasz przyjdzie. 43 A to rozumiecie: Gdyby gospodarz wiedział, o której porze nocy złodziej ma przyjść, na pewno by czuwał i nie pozwoliłby włamać się do swego domu. 44 Dlatego i wy bądźcie gotowi, bo w chwili, której się nie domyślacie, Syn Człowieczy przyjdzie.

45 Któż jest tym sługą wiernym i roztroptym, którego pan ustanowił nad swoją służbą, żeby na czas rozdał jej żywność? 46 Szczęśliwy ów sługa, którego pan, gdy wróci, zastanie przy tej czynności. 47 Zaprawdę, powiadam wam: Postawi go nad całym swoim mieniem. 48 Lecz jeśli taki zły sługa powie sobie w duszy: "Mój pan się ociąga", 49 i zacznie bić swoje współsługi, i będzie jadł i pił z pijakami, 50 to nadejdzie pan tego sługi w dniu, kiedy się nie spodziewa, i o godzinie, której nie zna. 51 Każe go ćwiartować i z obłudnikami wyznaczy mu miejsce. Tam będzie płacz i zgrzytanie zębów.

(Łk 21): 34 Uważajcie na siebie, aby wasze serca nie były ociężałe wskutek obżarstwa, pijaństwa i trosk doczesnych, żeby ten dzień nie przypadł na was znienacka, 35 jak potrzask. Przyjdzie on bowiem na wszystkich, którzy mieszkają na całej ziemi. 36 Czuwajcie więc i módlcie się w każdym czasie, abyście mogli uniknąć tego wszystkiego, co ma nastąpić, i stanąć przed Synem Człowieczym».

(Łk 12): 39 A to rozumieście, że gdyby gospodarz wiedział, o której godzinie złodziej ma przyjść, nie pozwoliłby włamać się do swego domu. 40 Wy też bądźcie gotowi, gdyż o godzinie, której się nie domyślacie, Syn Człowieczy przyjdzie».

41 Wtedy Piotr zapytał: «Panie, czy do nas mówisz tę przypowieść, czy też do wszystkich?» 42 Pan odpowiedział: «Któż jest owym rządcą wiernym i roztroptym, którego pan ustanowi nad swoją służbą, żeby na czas rozdawał jej żywność? 43 Szczęśliwy ten sługa, którego pan powróciwszy zastanie przy tej czynności. 44 Prawdziwie powiadam wam: Postawi go nad całym swoim mieniem. 45 Lecz jeśli sługa ów powie sobie w duszy: Mój pan ociąga się z powrotem, i zacznie bić sługi i służące, a przy tym jeść, pić i upijać się, 46 to nadejdzie pan tego sługi w dniu, kiedy się nie spodziewa, i o godzinie, której nie zna; każe go ćwiartować i z niewiernymi wyznaczy mu miejsce.

(Mt 24): 7 Powstanie bowiem naród przeciw narodowi i królestwo przeciw królestwu. Będzie głód i zaraza, a miejscami trzęsienia ziemi. 8 Lecz to wszystko jest dopiero początkiem boleści.

(Mk 13): 8 Powstanie bowiem naród przeciw narodowi i królestwo przeciw królestwu; będą miejscami trzęsienia ziemi, będą klęski głodu. To jest początek boleści.

Bóg pragnie nie potępić, lecz zbawić człowieka

(1 Tes 5): 9 Ponieważ nie przeznaczył nas Bóg, abyśmy zasłużyli na gniew, ale na osiągnięcie zbawienia przez Pana naszego Jezusa Chrystusa. 9 Pojawieniu się jego towarzyszyć będzie działanie szatana, z całą mocą, wśród znaków i fałszywych cudów.

(J 3): 17 Albowiem Bóg nie posłał swego Syna na świat po to, aby świat potępił, ale po to, by świat został przez Niego zbawiony.

(J 12): 47 ... Nie przyszedłem bowiem po to, aby świat sądzić, ale aby świat zbawić.

Nieustannie się módlcie

(1 Tes 5): 17 Nieustannie się módlcie!

(Rz 12): 12 Weselcie się nadzieją! W ucisku bądźcie cierpliwi, w modlitwie - wytrwali!

(Kol 4): 2 Trwajcie gorliwie na modlitwie, czuwając na niej wśród dziękczynienia.

(Łk 18): 1 Powiedział im też przypowieść o tym, że zawsze powinni modlić się i nie ustawać:

Antychryst będzie czynił wielkie znaki i cuda

(2 Tes 2): 9 Pojawieniu się jego towarzyszyć będzie działanie szatana, z całą mocą, wśród znaków i fałszywych cudów.

(Mt 24): 24 Powstaną bowiem fałszywi mesjasze i fałszywi prorocy i działać będą wielkie znaki i cuda, by w błąd wprowadzić, jeśli to możliwe, także wybranych.

(Mk 13):22 Powstaną bowiem fałszywi mesjasze i fałszywi prorocy i czynić będą znaki i cuda, żeby wprowadzić w błąd, jeśli to możliwe wybranych

Pierwszeństwo troski nad rodzicami

(1 Tm 5): 4 Jeśli jakaś wdowa ma dzieci albo wnuki, niechże się one uczą najpierw pieczołowitości względem własnej rodziny i odpłacania się rodzicom wdzięcznością! Jest to bowiem rzeczą miłą w oczach Bożych.

(Mk 7): 10 Mojżesz tak powiedział: Czcij ojca swego i matkę swoją, oraz: Kto złorzeczy ojcu lub matce, niech śmiercią zginie. 11 A wy mówicie: "Jeśli kto powie ojcu lub matce: Korban, to znaczy darem [złożonym w ofierze] jest to, co by ode mnie miało być wsparciem dla ciebie" - 12 to już nie pozwalacie mu nic uczynić dla ojca ni dla matki.

Wdowy zanoszące prośby do Boga w dzień i w nocy

(1 Tm 5): 5 Ta zaś, która rzeczywiście jest wdową, jako osamotniona złożyła nadzieję w Bogu i trwa w zanoszeniu prośb i modlitw we dnie i w nocy.

(Łk 18): 1 Powiedział im też przypowieść o tym, że zawsze powinni modlić się i nie ustawać: 2 «W pewnym mieście żył sędzia, który Boga się nie bał i nie liczył się z ludźmi. 3 W tym samym mieście żyła wdowa, która przychodziła do niego z prośbą: "Obroń mnie przed moim przeciwnikiem!" 4 Przez pewien czas nie chciał;

lecz potem rzekł do siebie: "Chociaż Boga się nie boję ani z ludźmi się nie liczę, 5 to jednak, ponieważ naprzykrza mi się ta wdowa, wezmę ją w obronę, żeby nie przychodziła bez końca i nie zadręczała mnie"».

6 I Pan dodał: «Słuchajcie, co ten niesprawiedliwy sędzia mówi. 7 A Bóg, czyż nie weźmie w obronę swoich wybranych, którzy dniem i nocą wołają do Niego, i czy będzie zwlekał w ich sprawie? 8 Powiadam wam, że prędko weźmie ich w obronę. Czy jednak Syn Człowieczy znajdzie wiarę na ziemi, gdy przyjdzie?»

Próżna nadzieja w bogactwie, zadowolenie z wyżywienia i odzieży które daje Bóg, skarbiec w Niebie, nie troszczyć się

(1 Tm 6): 8 Mając natomiast żywność i odzienie, i dach nad głową, bądźmy z tego zadowoleni! 9 A ci, którzy chcą się bogacić, wpadają w pokusę i w zasadzkę oraz w liczne nierozumne i szkodliwe pożądanía. One to pogrążają ludzi w zgubę i zatracenie. 10 Albowiem korzeniem wszelkiego zła jest chciwość pieniędzy. Za nimi to uganiając się, niektórzy zabłąkali się z dala od wiary i siebie samych przeszli wielu boleściami.

[...]

17 Bogatym na tym świecie nakazuj, by nie byli wyniośli, nie pokładali nadziei w niepewności bogactwa, lecz w Bogu, który nam wszystkiego obficie udziela do używania, 18 niech czynią dobrze, bogacą się w dobre czyny, niech będą hojni, uspołecznieni, 19 odkładając do skarbcza dla siebie samych dobrą podstawę na przyszłość, aby osiągnęli prawdziwe życie.

(Flp 4): O nic się już zbytnio nie troskajcie, ale w każdej sprawie wasze prośby przedstawiajcie Bogu w modlitwie i błaganiu z dziękczynieniem!

(Łk 12): 15 Powiedział też do nich: «Uważajcie i strzeżcie się wszelkiej chciwości, bo nawet gdy ktoś opływa [we wszystko], życie jego nie jest zależne od jego mienia».

16 I opowiedział im przypowieść: «Pewnemu zamożnemu człowiekowi dobrze obrodziło pole. 17 I rozważał sam w sobie: Co tu począć? Nie mam gdzie pomieścić moich zbiorów. 18 I rzekł: Tak zrobię: zburzę moje spichlerze, a pobuduję większe i tam zgromadzę całe zboże i moje dobra. 19 I powiem sobie: Masz wielkie zasoby dóbr, na długie lata złożone; odpoczywaj, jedz, pij i używaj! 20 Lecz Bóg rzekł do niego: "Głupcze, jeszcze tej nocy zażądają twojej duszy od ciebie; komu więc przypadnie to, coś przygotował?" 21 Tak dzieje się z każdym, kto skarby gromadzi dla siebie, a nie jest bogaty przed Bogiem».

(Mt 6): 19 Nie gromadźcie sobie skarbów na ziemi, gdzie mól i rdza niszczą i gdzie złodzieje włamują się, i kradną. 20 Gromadźcie sobie skarby w niebie, gdzie ani mól, ani rdza nie niszczą i gdzie złodzieje nie włamują się, i nie kradną. 21 Bo gdzie jest twój skarb, tam będzie i serce twoje.

[...]

24 Nikt nie może dwom panom służyć. Bo albo jednego będzie nienawidził, a drugiego będzie miłował; albo z jednym będzie trzymał, a drugim wzgardzi. Nie możecie służyć Bogu i Mamonie.

25 Dlatego powiadam wam: Nie troszczcie się zbytnio o swoje życie, o to, co macie jeść i pić, ani o swoje ciało, czym się macie przyodzierać. Czyż życie nie znaczy więcej niż pokarm, a ciało więcej niż odzienie? 26 Przypatrzcie się ptakom w powietrzu: nie sieją ani żną i nie zbierają do spichrzów, a Ojciec wasz niebieski je żywi. Czyż wy nie jesteście ważniejsi niż one? 27 Kto z was przy całej swej trosce może choćby jedną chwilę dołożyć do wieku swego życia? 28 A o odzienie czemu się zbytnio troszczycie? Przypatrzcie się liliom na polu, jak rosną: nie pracują ani przędą. 29 A powiadam wam: nawet Salomon w całym swoim przepychu nie był tak ubrany jak jedna z nich. 30 Jeśli więc ziele na polu, które dziś jest, a jutro do pieca będzie wrzucone, Bóg tak przyodziewa, to czyż nie tym bardziej was, małej wiary? 31 Nie troszczcie się więc zbytnio i nie mówcie: co będziemy jeść? co będziemy pić? czym będziemy się przyodziewać? 32 Bo o to wszystko poganie zabiegają. Przecież Ojciec wasz niebieski wie, że tego wszystkiego potrzebujecie. 33 Starajcie się naprzód o królestwo i o Jego sprawiedliwość, a to wszystko będzie wam dodane.

(Łk 12): 22 Potem rzekł do swoich uczniów: «Dlatego powiadam wam: Nie troszczcie się zbytnio o życie, co macie jeść, ani o ciało, czym macie się przyodzierać. 23 życie bowiem więcej znaczy niż pokarm, a ciało więcej niż odzienie. 24 Przypatrzcie się krukowi: nie sieją ani żną; nie mają piwnic ani spichlerzy, a Bóg je żywi. O ileż ważniejsi jesteście wy niż ptaki! 25 Któż z was przy całej swej trosce może choćby chwilę dołożyć do wieku swego życia? 26 Jeśli więc nawet drobnej rzeczy [uczynić] nie możecie, to czemu zbytnio troszczycie się o inne? 27 Przypatrzcie się liliom, jak rosną: nie pracują i nie przędą. A powiadam wam: Nawet Salomon w całym swym przepychu nie był tak ubrany jak jedna z nich. 28 Jeśli więc ziele na polu, które dziś jest, a jutro do pieca będzie wrzucone, Bóg tak przyodziewa, o ileż bardziej was, małej wiary! 29 I wy zatem nie pytajcie, co będziecie jedli i co będziecie pili, i nie bądźcie o to niespokojni! 30 O to wszystko bowiem zabiegają narody świata, lecz Ojciec wasz wie, że tego potrzebujecie. 31 Starajcie się raczej o Jego królestwo, a te rzeczy będą wam dodane.

32 Nie bój się, mała trzódka, gdyż spodobało się Ojcu waszemu dać wam królestwo. 33 Sprzedajcie wasze mienie i dajcie jałmużnę! Sprawcie sobie trzosa, które nie niszczej, skarb niewyczerpany w niebie, gdzie złodziej się nie dostaje ani mól nie niszczy. 34 Bo gdzie jest skarb wasz, tam będzie i serce wasze.

(Łk 16):13 Żaden sługa nie może dwom panom służyć. Gdyż albo jednego będzie nienawidził, a drugiego miłował; albo z jednym będzie trzymał, a tym wzgardzi. Nie możecie służyć Bogu i Mamonie».

Kto zaprze się Chrystusa, tego i Chrystus się zaprze

(2 Tm 2): 12 ...Jeśli się będziemy Go zapierali, to i On nas się zaprze.

(Mt 10): 33 Lecz kto się Mnie zaprze przed ludźmi, tego zaprę się i Ja przed moim Ojcem, który jest w niebie. 15 Gdy brat twój zgrzeszy 16 Jeśli zaś nie usłucha, weź z sobą jeszcze jednego albo dwóch, żeby na słowie dwóch albo trzech świadków oparła się cała sprawa. 17 Jeśli i tych nie usłucha, donieś Kościołowi! A jeśli nawet Kościoła nie usłucha, niech ci będzie jak poganin i celnik!

(Łk 9): 26 Kto się bowiem Mnie i słów moich zawstydzi, tego Syn Człowieczy wstydić się będzie, gdy przyjdzie w swojej chwale oraz w chwale Ojca i świętych aniołów.

Goje czczą Boga którego nie znają, a który nie mieszka w świątyniach

(Dz 17): 22 «Mężowie ateńscy - przemówił Paweł stanąwszy w środku Areopagu - widzę, że jesteście pod każdym względem bardzo religijni. 23 Przechodząc bowiem i oglądając wasze świętości jedną po drugiej, znalazłem też ołtarz z napisem: "Nieznanemu Bogu". Ja wam głoszę to, co czcicie, nie znając. 24 Bóg, który stworzył świat i wszystko na nim, On, który jest Panem nieba i ziemi, nie mieszka w świątyniach zbudowanych ręką ludzką 25 i nie odbiera posługi z rąk ludzkich, jak gdyby czegoś potrzebował, bo sam daje wszystkim życie i oddech, i wszystko.

(J 4): 21 Odpowiedział jej [Samarytance] Jezus: «Wierz Mi, kobieto, że nadchodzi godzina, kiedy ani na tej górze, ani w Jerozolimie nie będziecie czcili Ojca. 22 Wy czcicie to, czego nie znacie, my czcimy to, co znamy, ponieważ zbawienie bierze początek od Żydów. 23 Nadchodzi jednak godzina, owszem już jest, kiedy to prawdziwi czciciele będą oddawać cześć Ojcu w Duchu i prawdzie, a takich to czcicieli chce mieć Ojciec. 24 Bóg jest duchem: potrzeba więc, by czciciele Jego oddawali Mu cześć w Duchu i prawdzie».

Niewierni Żydzi i nawiązanie do Iz 6,9-10

(Dz 28): 17 Po trzech dniach poprosił do siebie najznakomitszych Żydów. [...] 24 Jedni dali się przekonać o tym, co mówił, drudzy nie wierzyli. 25 Poróżnieni między sobą zabierali się do odejścia. Wtedy Paweł powiedział to jedno: «Trafnie rzekł Duch Święty do ojców waszych przez proroka Izajasza:

26 Idź do tego ludu i powiedz:

Usłyszycie dobrze, ale nie rozumiecie,

i dobrze będziecie widzieć, a nie zobaczycie.

27 Bo oziębiało serce tego ludu.

Usłyszeli niechętnie i zamknęli oczy,

aby przypadkiem nie zobaczyli oczami

i uszami nie usłyszeli,

i nie zrozumieli sercem, i nie nawrócili się,

i abym ich nie uleczył.

28 Wiedźcie więc, że to zbawienie Boże posłane jest do pogan, a oni będą słuchać».

(Mt 13): 10 Przystąpili do Niego uczniowie i zapytali: «Dlaczego w przypowieściach mówisz do nich?» 11 On im odpowiedział: «Wam dano poznać tajemnice królestwa niebieskiego, im zaś nie dano. 12 Bo kto ma, temu będzie dodane, i nadmiar mieć będzie; kto zaś nie ma, temu zabiorą również to, co ma. 13 Dlatego mówię do nich w przypowieściach, że otwartymi oczami nie widzą i otwartymi uszami nie słyszą ani nie rozumieją. 14 Tak spełnia się na nich przepowiednia Izajasza:

Słuchać będziecie, a nie zrozumiecie,

patrzeć będziecie, a nie zobaczycie.

15 Bo stwardniało serce tego ludu,

ich uszy stępiały i oczy swe zamknęli,

żeby oczami nie widzieli ani uszami nie słyszeli,

ani swym sercem nie rozumieli: i nie nawrócili się, abym ich uzdrowił.

(Mk 4):10 A gdy był sam, pytali Go ci, którzy przy Nim byli, razem z Dwunastoma, o przypowieść. 11 On im odrzekł: «Wam dana jest tajemnica królestwa Bożego, dla tych zaś, którzy są poza wami, wszystko dzieje się w przypowieściach,

12 aby

patrzyli oczami, a nie widzieli,

słuchali uszami, a nie rozumieli,

żeby się nie nawrócili i nie była im wydana

[tajemnica]».

(J 12): 39 Dlatego nie mogli uwierzyć, ponieważ znów rzekł Izajasz:

40 Zaślepił ich oczy

i twardym uczynił ich serce,

żeby nie widzieli oczami

oraz nie poznali sercem i nie nawrócili się,

ażebym ich uzdrowił.

O.K.

źródło: <https://www.apologetyka.info/inne-tematy/harmonie-biblijne/ewangelia-wedug-swietego-pawa,1382.htm>